

İSLAMA ƏSASƏN SEKSUAL HƏYAT

Müəllif: **Əli Rza Dəmircan** (ilahiyyatçı alim)

Azərbaycan dilinə çevirib uyğunlaşdıran Fəqani Bəylərov (fəlsəfə doktoru:
fəlsəfə və ilahiyyat elmləri)

VI FƏSİL

(I-VII hissələr)

SEKSUAL CƏHƏTDƏN

XOŞBƏXTLİK ÜÇÜN YERİNƏ

YETİRİLMƏLİ OLAN

ÖHDƏLİKLƏR

Seksdənkənar əsas öhdəliklərimiz

Məlumdur ki, ailə həyatında seksual münasibətlər də olur; ki, bu, vacib bir amildir. Bununla belə, evlilik-ailə həyatı təkəcə seksdən ibarət deyil. Deməli, evlilik həyatında digər qarşılıqlı öhdəliklər də yerinə yetirilməlidir. Çünki insanın seksual münasibətlər baxımından xoşbəxtliyi həmin qarşılıqlı öhdəliklərə əsasən formalaşır və inkişaf edir. Bu öhdəlikləri aşağıdakı kimi xülasə etmək olar:

Kişinin əsas öhdəlikləri Rəbbimizin Nisa surəsinin 19-cu ayəsindəki: **“Onlarla İslam dininin və müştərək aqlın qaydalarını əsas tutaraq yaşayın”** - əmrinə əsasən belədir:

a) Qadınlara qarşı yaxşı rəftar etmək: qadınların mənfi cəhətlərinə qarşı səbirli olmaq, onlarla sevgi-məhəbbət və hörmətlə danışmaq, ailə işlərinin idarəsi məsələsində onların da fikrini nəzərə almaq və başda seksuallıqları olmaqla onlarla maraqlanmaq.

b) Kişilər olaraq öz yeyib içdiklərimizi nəzərə alıb onların dolanışqı xərclərini ödəmək, eləcə də, müstəqil bir mənzildə yaşamaqlarını təmin etmək.

c) Fiziki gücümüzdən sui-istifadə etməmək: Yəni, onlara qarşı zor tətbiq etməmək. Qadınları və gördükləri işləri pis adlandırmamaq.

Qadının əsas öhdəlikləri Rəbbimizin Nisa surəsinin 34 və Bəqərə surəsinin 233-cü ayələrindəki buyuruqlarına əsasən aşağıdakı kimidir:

a) Nikah müqaviləsi və cəmiyyətdəki adət-ənənələrin vacib bildiyi qadınlıq borcunu yerinə yetirmək, övlad dünyaya gətirmək, ona baxmaq və evdəki işləri görmək.

b) Nikah müqaviləsinə əsasən ərə - onun məhdud əmr və tapşırıqlarına hörmət etmək, onu xoşbəxt etməyə çalışmaq.

c) Zina və lezbiyanlıq kimi münasibətlərdən uzaq durmaq və ərini mal-mülkünü, yəni, qazancını qorumaq.

Qeyd edək ki, bir tərəfin öhdəlikləri o biri tərəfin haqq-hüququ deməkdir. Buna görə də haqq-hüquq məsələsini burada əlavə olaraq şərh etməyə ehtiyac görmürük.

Allahın elçisi Muhəmməd peyğəmbərin (əs) kişi və qadının öhdəlikləri ilə əlaqədar hədisləri barədə məlumat almaq üçün baxın: Buxari, *Heyz*, 6; Müslim, *İman*, 132; Mişkətu-l-məsəbih, hədis nömrəsi 3272.

Cinsi həyat qane edici (doyurucu) olmalıdır

Allahın elçisinin (əs) müsəlmanları evlənməyə istiqamətləndirən hədislərindən də açıq-aydın başa düşülür ki, evlənməyin – ailə həyatının əsas məqsədlərindən və onu canlı saxlayan amillərdən biri, həm də başlıcası cinsi həyatdır.¹ Elə isə cinsi həyat mümkün olduqca qane edici və doyurucu olmalıdır. Qadında seksual həzz və ləzzətin ən çox hiss edildiyi erogen bölgə olan və əsas funksiyası orqazmı təmin etmək olan klitorun yaradılması da bunu vurğulayır.

İnsan heyvanlarda olduğu kimi, romantizmdən məhrum bir cinsi akt və boşalmaqla (eyakulyasiya) doyuma çata bilməz. Bu, açıq-aydın bir məsələdir.

Buna görə də bir həyat dini olan İslam insanları evlənilib ailə qurmağa həvəsləndirdikdə bildirir ki, ailə daxilindəki cinsi həyatın qane edici olmağına xüsusi fikir vermək lazımdır.

¹ Biz burada öz mövzumuza müvafiq olaraq cinsi həyat məsələsini təhlil edəcəyik.

İslam elə bir dindir ki, insanları buna həvəsləndirməklə kifayətlənmir; eyni zamanda ər-arvadın qarşısında evlənməzdən qabaq və sonra yerinə yetirilməli olan xüsusi öhdəliklər də qoyur. Biz həmin öhdəlikləri burada ayrı-ayrı izah edəcəyik.

Ər üçün ancaq arvadı, arvad üçün də təkə əri var

Mömin bir qadının ərindən başqa seksuallığından istifadə edə biləcəyi 2-ci bir kişi yoxdur. Qadın birinci ərindən ölüm və ya boşanma nəticəsində dul qalmadıqca sekslə əlaqədar olaraq 2-ci bir kişini tanımağı mümkün deyil. Daha doğrusu, İslama əsasən bundan heç söhbət də gedə bilməz. Bu, nəzəri cəhətdən belə olduğu kimi, Quran və Sünnə hökmlərini mənimsəyən cəmiyyətin təcrübəsində də belədir.

Mömin qadın üçün olduğu kimi, imanlı bir kişi üçün də arvadından savayı seksuallığından istifadə edə biləcəyi bir qadın yoxdur. Hərçənd ki, mömin kişi üçün nəzəri olaraq 1-dən artıq və 4-ə qədər çoxarvadlılıq imkanı var. Amma bu imkanın praktiki olaraq mövcudluğu bu faktorlardan asılıdır: Azad edilib azadlığının əvəzi mehri kimi qəbul olunan və kəbini bu cür kəsilən müharibə əsiri qadınların (cariyə, kəviz) olmağı, çoxarvadlılıq üçün maddi imkan, 2-ci və ya 3-cü arvad olmağa razılıq verən azad qadınların mövcudluğu.

Bu səbəblərə əsasən məhdud çoxarvadlılıq müstəsna bir haldır. Deməli, bizim işlətdiyimiz: *“İmanlı bir kişi üçün də arvadından savayı seksuallığından istifadə edə biləcəyi bir qadın yoxdur”*, - cümləsini ümumi vəziyyətə şamil edilən bir qayda kimi qəbul etmək olar.

Cinsi əlaqənin məqsədlərindən biri də seksual doyumdur

Yuxarıda deyilənlərə əsasən ər-arvad cinsi həyatın bütün nemətlərindən istifadə etməli, öz əlaqələrini onları fiziki və mənəvi doyuma çatdıran qaydada davam etdirməlidirlər. Bu, Allahın istədiyi bir şeydir. Çünki Uca Allah rəhmət (mərhəmət), elm və qüdrətini ifadə edərək ər-arvadı bir-birlərində fiziki-seksual və mənəvi rahatlıq tapa biləcəkləri şəkildə yaratmışdır. O, bunu belə izah edir:

“Onlarla ünsiyyətdə rahatlıq tapasınız deyə, sizin üçün öz cinsinizdən zövcələr yaratması, aranızda məvəddət (seksual cazibə-əlaqə) və məhəbbət (rəhmət) salması Onun varlığının dəlillərindəndir. Həqiqətən, bunda düşünən bir xalq üçün ibrətamiz dərslər vardır.” (Rum, 30/21)

Bu ayədən belə başa düşülür ki, Allah ər-arvadın arasında *məvəddət* və *məhəbbət* yaradıb.

Təfsir alimləri belə hesab edirlər ki, *“məvəddət”* hər bir an yaşana bilən cinsi əlaqə deməkdir. *“Məhəbbət (rəhmət)”* isə cinsi əlaqənin xaricindəki birgəliyi təmin edən sevgi, övlad və hər növ maraq və səbiri ifadə edir.²

Beləliklə, məlum olur ki, cinsi əlaqə rahatlığın, fiziki və mənəvi doyumun 2 əsas mənbəyindən birini təşkil edir. Buna görə də cinsi əlaqəni bədən və ruhun doyuma çata biləcəyi bir şəraitdə həyata keçirmək lazımdır. Bir sözlə, evlilik həyatında cinsi əlaqə həm kişi, həm də qadını seksin ləzzət və həzlərinə aparıb çatdırmalıdır. İslama əsasən bunun əksini düşünmək qeyri-mümkündür.

² Baxın: Fəxrəddin ər-Razi, *ət-Təfsiru-l-kəbir*, Rum, 30/21 (25/100); Ruhul-bəyan təfsiri, Rum, 30/21 (7/19).

Yeri gəlmişkən, *“Cənnətdə cinsi həyat”* fəslində qeyd edəcəyimiz bəzi ayələrdən də məlum olacaq ki, Quranın üslubuna əsasən cinsi həyat həzz həyatı deməkdir.

Allahın elçisinin (əs) üslubu da Quranın üslubuna oxşayır. Yəni, peyğəmbərin (əs) hədislərindəki üslub cinsi əlaqəni onun məqsədləri çərçivəsində ifadə edir. Bu həqiqəti kitabımızda qeyd edilən və seksualılıqla əlaqədar olan hədislərdə, xüsusən də cinsi əlaqəni : *“Cinsi əlaqə bal(cıq)dır”*³, - formasında təsvir edən hədisdə görmək mümkündür. Aşağıdakı peyğəmbər hədisləri də birbaşa bu reallığı əks etdirir.

Seksual doyumun məqsəd olduğunu bildirən hədislər

Kəb ibn Malik (ra) nəql edir:

Mən hərbi səfərlərin birində peyğəmbərin yanında idim. Bizə düşərgə salmağımız üçün əmr verdi. Həmin gecənin səhəri günü sübh tezdən onun başına yığışdıq. Bizdən bir-bir suallar soruşmağa başladı:

-Filankəs! Sən evlənmisən? Ey filan adam, sən evlisən?

Sonra üzünü mənə tutub soruşdu:

-Ey Kəb! Bəs sən? Evlənmisən?

Mən də cavab verib dedim ki, bəli, ya rəsulallah.

-Bakirə qızla, yoxsa dul qadınla?

Onun bu sualına cavab olaraq: *“Dul qadınla”, - dedim.*

³ Müsnəd, 6/62.

-(Ey Kəb!) *Gərək sənin onu, onun da səni öpüb oxşayacağı bakirə bir qızla evlənəydin!*⁴

Allahın elçisi (əs) cinsi doyumun məqsəd olduğunu bildirən bir hədisində belə deyir:

عَلَيْكُمْ بِالْبَكَارِ، فَإِنَّهُنَّ أَعْدَبُ أَفْوَاهَا، وَأَنْتَقُ أَرْحَامًا،

وَأَسْخَنُ أَقْبَالًا، وَأَرْضَى بِالْيَسِيرِ مِنَ الْعَمَلِ

“*Bakirə qızlarla evlənin.*⁵ *Çünkü onlar (cavan olduqlarına görə) daha bərəkətlidirlər (doğurqan). Daha şirin dilli/dodaqlıdırlar. İstəklərində aza daha çox qənaətkardırlar. Onların cinsiyyət üzvləri daha aktivdir.*”⁶

Seksual doyum baxımından bakirələrin üstünlüyü

Yuxarıdakı hədis kitabımızın əsas mövzusu ilə sıx əlaqədardır. Biz də bunu nəzərə alıb bakirələr məsələsini təhlil

⁴ Buxari, *Nikah*, 21. Səhihi Müslim tərcümə və şərh, 7/413; Müsnəd, 3/74.

⁵ **Bakirə olmağın əhəmiyyəti**

Bakirə qızlarla evlənməyi məsləhət bilən tapşırıqlar əvvəl də qeyd etdiyimiz kimi, xüsusi olaraq subay kişilərlə əlaqədardır. Bakirəliyin nə üçün lazımlı olduğunu da bununla əlaqədar hədislərə əsasən belə izah etmək olar:

a) Mənəvi xüsusiyyətlərinə görə qadın bakirə olaraq ərə getdiyi kişiye daha dərindən bağlana bilər. Ona təsir edən (keçmiş) xatirələri olmadığına görə ərinə daha qısa vaxt ərzində uyğunlaşa bilər.

b) Bakirə qızın ərinin istəklərinə cavab verə bilən daha cazibədar bir dişiliyi olur. Əlavə olaraq, onun bu cəhəti ərinin zövqlərinə müvafiq formada inkişaf edir.

c) Subay kişilər tərəfindən bakirə qızlara üstünlük verilməsi ictimai ədalət baxımından da daha münasib bir haldır. Allahın elçisi bakirələrin xüsusiyyətlərini daşdıqlarına görə müsəlman kişiləri cavan qadınlarla evlənməyə də istiqamətləndirmişdir.

d) Bakirəlik üstünlük verilən bir xüsusiyyətdir. Biz bunu (Quran ayələrinə əsasən) Cənnətə getməyə layiq olan qadınlara heç bir insan və cinin toxunmadığından və onlarla hər dəfə bakirə olduqları halda cinsi əlaqənin baş verəcəyindən də başa düşə bilərik. Baxın: Rəhman, 55/74; Vaqiə, 56/36; Feyzu-l-qədir, 4/350.

⁶ İbn Macə, 1861; Feyzu-l-qədir, 5507-5509; Min mirqati-l-məfatih, 3/407.

etmək, o cümlədən bakirəlik çərçivəsində **İslam və fitrətin arasındakı uyğunluğa** da toxunmaq istəyirik.

İslamın qayda-qanunlarını qoyan, eləcə də, insanı yaradan Allahdır. Məhz buna görə İslam dini və korlanmamış insanların (bəşəriyyətin) təbii-fetri meyllərinin arasında ahəng var. İslam dininin yaradılışın ecazkarlığının sübutu kimi qiymətləndirdiyi bakirəlik məsələsi bəzi dağdıçı ifadə və cəhdlərə baxmayaraq müxtəlif cəmiyyətlərdə əhəmiyyət kəsb edən bir məsələdir. Deməli, ona verilən qiymət (üstünlük və əhəmiyyət) də yuxarıda toxunduğumuz uyğunluğa əyani bir sübutdur. Səhifənin aşağı hissəsində qeyd olunan əhvalat bir tərəfdən əxlaqi cəhətdən tənəzzülü, digər tərəfdən də sekulyar-dünyəvi yaşayış tərzini keçirən cəmiyyətlərdə belə, bakirəliyin qiymətli bir şey olduğunu göstərir.⁷

Evlilikdə seksual doyum məqsəddir

Evlənməyin əsas məqsədlərindən biri seksual ehtiyacları ödəyib doyuma çatmaqdır. Buna görə də cinsi əlaqəni bu məqsədi reallaşdırmağa əlverişli olan bir şəraitdə həyata keçirmək lazımdır.

Yuxarıda qeyd etdiyimiz kimi, hər cinsi əlaqə (xüsusilə kişilərdə boşalmanı təmin etsə də) seksual doyumunu təmin etmir. Seksual doyum elə bir şeydir ki, fiziki və psixoloji doyumunu da tələb edir. Məhz buna görə də İslam dini seksual cəhətdən xoşbəxt olmağı bir məqsəd kimi qəbul etmiş,

⁷ **Yeni Zelandiyalı qız**

Yeni Zelandiyada bir qız universitetdəki təhsil xərclərini çıxartmaq üçün bakirəliyini satışa qoydu. İnternet şəbəkəsinə bununla əlaqədar bir elan verdi. Həmin elana 30000 nəfər baxdı. 1200 nəfər hərəracda iştirak etdi. Qız axırda 32000 dollarlıq təklifi qəbul etdi (MƏNBƏ: Hürriyyət qəzeti, 03 fevral 2010-cu il, Türkiyə).

insanları fiziki və psixi-mənəvi doyuma aparan meyarları müəyyən etmiş və onların qarşısında lazımı öhdəlikləri qoymuşdur. Həmin meyar və öhdəlikləri aşağıdakı şəkildə izah etmək mümkündür:

Meyarlar-Öhdəliklər

A) Evlənməzdən qabaq yerinə yetirilməli və evlilik həyatında davam etdirilməli olan (seksual baxımdan xoşbəxtliyə dair) öhdəliklər:

- İmanlı olmaq və ibadət etmək;
- Ailə quracağı qadın və kişini görmək;
- Kişi və qadın sünnət olmaq;
- Bığ və saqqal saxlamaq;
- Özünü kənar təsirlərdən qorumaq;
- Cinsi həyatın məhrəmiyyət və sirlərini saxlamaq;
- Bədəni, eləcə də dişləri təmiz saxlamaq;
- Bəzənmək və özünə ətir vurmaq.

B) Cinsi əlaqədən əvvəl və cinsi əlaqə vaxtı yerinə yetirilməli olan öhdəliklər:

- Bismillah demək;
- Şeytandan Allaha pənah aparmaq;
- Sevişmək;
- Hamiləlik vaxtı və xəstəlik kimi xüsusi hallarda elm və təcrübədən irəli gələn məsələlərə hörmətlə yanaşmaq;

- Evlilik daxilində uzaq durulmalı olan hərəkətlərdən çəkinmək. Özünü evlilik həyatındakı seksual məzmunlu haramlardan qorumaq.

Qeyd etmək lazımdır ki, "özünü evlilik həyatındakı seksual məzmunlu haramlardan qorumaq" öhdəliyi barədə ayrı bir fəsildə ətraflı məlumat verəcəyik. Odur ki, gəlin, insanı seksual cəhətdən xoşbəxtliyə aparan öhdəlikləri bir-bir izah edək.

Seksual cəhətdən xoşbəxtlik üçün yerinə yetirilməli olan öhdəliklər - 1

İmanlı olmaq və ibadətləri yerinə yetirmək

"Kişi və ya qadın... İmanlı olaraq gözəl əməllər edənlərə əlbəttə ki, gözəl bir həyat yaşadacağıq." (Nəhl, 16/97)

Ailə daxilindəki cinsi həyatda fiziki və mənəvi doyuma çatmaq üçün görülməli olan birinci iş İslam imanı və xüsusi ibadətlərlə güclənmək, seksual məzmunlu haramlardan qorunub qüvvələnməkdir.

Allaha, eləcə də, məxluqatı əhatə edən tale-qəza-qədər proqramına, Axirət gününə, Cənnət və Cəhənnəmə iman gətirən insan həyatı özü üçün bir növ əsaslandırılmış hala gətirir. Bu səbəbdən də ruhi-mənəvi sabitlik qazanır. Maddi mənada gələcək dərdi çəkməkdən və qayğılardan da xilas olur. Namaz, oruc, zəkat, dua və zikr kimi ibadətlərini müntəzəm surətdə yerinə yetirən mömin də belədir. O da daxili dünyasını təmizləyib işıqlandırır. Beləliklə də, həyatını bu nizam-intizam daxilində öz yoluna qoyur.

Belə bir mömin gözünü şəhvetli baxışlardan və nəfsini zina və oxşar günahlardan qorusa, eyni zamanda spirtli içkilərdən

uzaq durub halal qazancla alınan halal şeylərdən yeyib-içsə, seksual güc-qüvvəsi artır və həyəcanı çoxalır.

Belə bir mömin insan xüsusən seksual məzmunlu dini təlim-tərbiyə alaraq halal cinsi həyatın ibadət həyatının bir hissəsi olduğunu bilir, öz şəhvani istəklərinə ülvə bir sevinc hissi əlavə olunur. Nəticədə o, şəhvani həyəcan baxımından ən yüksək səviyyəyə çatır.⁸

Əgər belə bir insan seksual doyuma çata bilmirsə, kim çata bilər?

Elə isə görülməli olan birinci iş Quran və Sünnənin insanı olmaqdır. Başqa cür desək, imanlı, ibadət edən və tövbəli bir bəndə olmaq.

Seksual cəhətdən xoşbəxtlik üçün yerinə yetirilməli olan öhdəliklər - 2

Evləniləsi qadın və kişini görmək

“Sizə halal edilən-xoşunuza gələn qadınlarla evlənin.”⁹

Ailə həyatında seksual cəhətdən doyuma çatan xoşbəxt bir ər-arvad olmağın əsas şərtlərindən biri də şübhəsiz ki, intim münasibətlərin müntəzəm və münasib olmağıdır.

İnsanı fiziki və mənəvi cəhətdən rahatlığa çatdıran nizam-intizamlı bir cinsi həyat yaşamaq ər-arvadın bir-birini sevməyi, bunun üçün də görüb arzulara evlənməklərindən asılıdır.¹⁰

⁸ Quranda deyilir ki, günahlarından tövbə edib imanlı və ibadət edən bir bəndə olmaq yoluna daxil olanların güc-qüvvəsi (hansı növün nəzərdə tutulduğu izah edilmir) artırılır. Yəni, onlara belə bir müjdə verilir. Bu da bizim şərhimizin düzgün olduğunu göstərir (Baxın: Hud, 11/52; Nuh, 71/10-12).

⁹ Nisa surəsinin 3-cü ayəsindəki “tabə (طَبَّ)” felinin mənası üçün Rağib əl-İsfəhaninin *Müfrədat* adlı əsərinə baxmaq olar.

İstisnaları olmaq şərti ilə demək olar ki, bir qayda kimi ancaq sevib evlənen cütlər xoşbəxt bir ailə qura bilirlər. Allahın elçisi (əs) bununla əlaqədar olara belə demişdir:

لَمْ يَرِ لِلْمُتَحَابِّينِ مِثْلُ النِّكَاحِ

“Bir-birini sevnələr üçün evlənmək kimi (bir əməl) görülməyib.”¹¹

Bu hədisi belə də başa düşə bilərik: “Evlilik ancaq bir-birini sevə bilənlər üçün məsləhət bilinən bir yoldur.”

Həyat yoldaşı namizədləri görülməlidir

Ruhi və cinsi cəhətdən müvafiq bir cütlük formalaşdırma bilmək üçün bir-birini görmək lazımdır. Buna görə də İslam dini kişinin qadını, qadının da kişini görüb nəzərdən keçirməyini təkidlə məsləhət görmüşdür.

Bu səbəbdən də həyat yoldaşı namizədi olan qadını bir məhrəminin yanında, yaxud da ictimai - hamı üçün açıq olan bir yerdə görmək lazımdır. Biz burada əsas mövzumuz olan seksual məsələsini nəzərə alaraq təkcə fiziki xüsusiyyətlərə xüsusi diqqət yetirəcəyik.

Kişinin qadını görməyi

Kişinin alacağını qadını görməyini məsləhət görəndə çoxlu peyğəmbər hədisi var. Gəlin, onlardan bəzilərinə nəzər salaq:

¹⁰ Mədəni səviyyə baxımından bərabərlik

Şübhəsiz ki, evlənmək istəyənlər qadın və kişini görmək lazımlı olsa da, kifayət deyil. Çünki peyğəmbərimizin (əs) buyuruqlarına əsasən həyat yoldaşı namizədində axtarılmalı olan bəzi xüsusiyyətlər var: Dindarlıq, əxlaqlı olmaq və fərzi-eyn hökmlərə dair məlumatları da əhatə edən biliyə malik olmaq. Bunları isə görməklə deyil, alınan təhsil növünü təhlil etmək, yaşayış tərzinə nəzər salmaq və hər iki tərəfin tanış-bilişi ilə məsləhətləşməklə öyrənmək olur.

¹¹ İbn Macə, *Nikah*, 1, hədis nömrəsi 1847.

Evlənmək məqsədi ilə baxmaq günah deyil

Allahın rəsulu (əs) belə demişdir:

إِذَا أَلْقَى اللَّهُ فِي قَلْبِ امْرَأٍ حِطْبَةَ امْرَأَةٍ فَلَا بَأْسَ أَنْ يَنْظُرَ إِلَيْهَا

“Allah bir müsəlmanın könlünə bir qadınla evlənmək arzusunu saldığı vaxt onun həmin qadına baxıb nəzərdən keçirməyində¹² bir günah yoxdur.”¹³

Get, alacağın qadını gör!

Muğirə ibn Şöbə (ra) nəql edir:

Mən Allahın elçisinin yanına gedib evlənmək istədiyim qadınlardan danışdım. O, mənə belə dedi:

“Get, ona yaxşı-yaxşı bax. Nəzərdən keçir. Çünki görüb almaq sizin bir-birinizə isinişməyiniz baxımından daha təsirli olar.”

Mən də Ənsardan olan həmin qadının evinə getdim və ona həzrəti peyğəmbərin görüb nəzərdən keçirməklə əlaqədar buyuruğunu izah etdim. Onu ata-anasından istədim. Peyğəmbərin alınan qızı görməklə əlaqədar tapşırığı sanki onların ürəyinə yatmadı. Bu dəm olduğu yerdə bizim danışığımızı eşidən qız yaranan bu vəziyyəti qərribə qarşılımış kimi mənə müraciətlə belə dedi:

¹² Biz qadını görmək məsələsini müvafiq hədislərdə işlənilən “nazara (نظر)” felinin mənasına əsasən görüb fiziki xüsusiyyətlərini nəzərdən keçirmək və tanış-bilişdən məlumat almaq kimi başa düşürük.

¹³ İbn Macə, *Nikah*, 9, hədis nömrəsi 1864.

Belə bir əhvalat baş verib: Bir gün əshabə Muhəmməd ibn Məsləmə evlənmək istədiyi qadını gizləncə yaxından görüb tanımaq istədikdə camaat: “Peyğəmbərin əshabəsi belə bir işi necə görə bilər?”, - deyə, onu tənqid edir. O isə şəxsən peyğəmbərdən eşitdiklərini izah edib yuxarıda qeyd edilən hədisi nəql edir.

- Əgər Allahın elçisi mənə baxmağın deyibsə, buyur, bax. Ancaq onun elə bir tapşırığı yoxdursa, Allah xatirinə belə bir şey tələb etmə!

Özü ilə əlaqədar bu rəvayəti nəql edən Muğirə sözlərinə belə davam etdi:

- Onu görüb bəyəndim və evləndim.

Muğirə evləndiyi bu qadının münasib bir həyat yoldaşı olduğunu da qeyd etdi.¹⁴

Bu hədislərdən belə məlum olur ki, görüb nəzərdən keçirməklə əlaqədar icazə özü ciddi olan və ciddi kimi qəbul olunan kişi-yə-oglana verilən bir haqq-hüquqdur. Bu hüquqdan sui-istifadə yolverilməzdir. Yəni, kişi-oglan qızın özü və ya valideyni tərəfindən qəbul edilməyəcəyini başa düşdüyü vaxt qızın fiziki xüsusiyyətlərinə alıcı gözü ilə baxmamalı və belə bir şey tələb etməməlidir. Çünki seksual həzz məqsədilə baxmaq halal deyil.

Qeyd edək ki, evlənməyə namizəd olan qadını görməklə əlaqədar bu və oxşar hədisləri hazırkı dövrün rabitə vasitələrini deyil, İslam dininin yarandığı ilk dövrün ictimai həyat qayda-qanunlarını nəzərə alıb qiymətləndirmək lazımdır.

Görmək seksual məqsəd güdür

Kişinin qadını görməyi ilə yanaşı, qadının da kişini görməyindəki məqsəd şübhə yoxdur ki, bir-birlərinin boy-buxunu, üz çizgiləri və bədən quruluşu haqqında bir təsəvvürə malik olmaqdır.

¹⁴ İbn Macə, *Nikah*, 9, hədis nömrəsi 1866.

Evlənmək məqsədi ilə bir-birini görənlər, əksər hallarda təbii hərəkət edə bilmədiklərinə görə nəinki 1 dəfə, hətta bir neçə dəfə görüşməklə belə, bir-birlərinin əxlaq və xasiyyətlərini öyrənə bilmirlər. Bu, aydın məsələdir.

Məsələyə bu baxımdan yanaşdıqda məlum olur ki, görməyin məqsədi daha çox seksual xarakterlidir. Bununla belə, bu məqsəd üstüörtülü ifadələrlə ifadə olunur. Allahın elçisinin (əs) sünnəsi də bu məqsədi dini cəhətdən müvafiq hala gətirib. Belə ki, həzrəti peyğəmbər (əs) Ənsardan – Mədinə şəhərinin yerlilərindən biri olan bir qadınla evlənmək istəyən əshabəyə: *“Get, onu gör. Çünki Ənsar qadınlarının gözlərində kiçiklik və mavilik kimi bir qüsurluq var”,* - demişdir. Beləliklə, o, qadına nə üçün baxmaq lazım olduğunu da izah edib.¹⁵

Üz və bədən quruluşunun seksuallıqla əlaqədar olması isə izah edilməyə ehtiyacı olmayan bir məqamdır. Qadını görməyin məqsədinin seksual xarakterli olmağı isə ilk baxışda insanın ağına gəlsə də, bir qadına gözəlliyinə görə üstünlük verməyi qadağan edən peyğəmbər buyuruğu ilə ziddiyyət təşkil etmir. Gəlin, bunların bir-birinə nəyə əsasən zidd olmadığını izah etməzdən əvvəl qeyd etdiyimiz buyuruqla tanış olaq. Həzrəti Muhəmməd (əs) belə demişdir:

“Qadınlarla tək-cə gözəlliklərinə görə evlənməyin. Çünki gözəllikləri onları əxlaqi cəhətdən alçalda bilər. Onlarla mal-mülkləri üçün də evlənməyin. Çünki bu, onları yoldan çıxarda bilər. Qadınlarla ancaq dindarlıqlarına görə evlənin. Həqiqətən də, cırıq

¹⁵ Müslim, tərcümə və şərh, 7/271.

*paltarlı, qara, lakin dini bütöv və əxlaqi gözəl olan bir qadın daha qiymətlidir.”*¹⁶

Allahın elçisi bu hədisi ilə bizim diqqətimizi gözəlliyin qadını əxlaqi cəhətdən alçalda biləcəyinə cəlb edir. O, digər bir hədisdə belə buyurmuşdur:

*“Allah bir qadınla tək-cə gözəlliyi üçün evlənən kişinin ancaq ləyaqətsizliyini artırır.”*¹⁷

Bu iki hədis və digər oxşar hədislər fiziki xüsusiyyət – zahiri görünüşün əhəmiyyətsiz olduğunu izah etməkdən çox evlənmək üçün yeganə meyarın bu olmamalı olduğunu göstərir. Məsələyə bu nöqtəyi-nəzərdən baxdıqda görmək olur ki, mömin kişi qadında əsas üstünlük vermə səbəbi kimi dindarlığa fikir verməlidir; bununla yanaşı, bu şəxs alacağı qadının gözəl olmağını da arzu edə bilər.¹⁸ Şübhəsiz ki, gözəllik bir nemətdir. Nə dindarlığa mane olur, nə də əxlaqsızlıq üçün bir səbəb təşkil edir. Necə ki peyğəmbərimiz (əs) ancaq ehtimaldan bəhs edir. Deməli, qadın gözəl və dindar ola bilər. Eynilə bunun kimi, eybəcər və əxlaqsız da ola bilər.

Həmçinin baxmağın məqsədinin seksual xarakterli olmağı o demək deyil ki, qadının tək-cə obyektiv meyarlara əsasən gözəl olanını axtarmaq lazımdır. Bu o deməkdir ki, ən çox sevilən bilən qadınlar axtarılır. Çünki qadına baxan hər kişi obyektiv gözəllik meyarlarından xəbərdar deyil.

¹⁶ İbn Macə, *Nikah*, hədis nömrəsi 1859.

¹⁷ Məcməu-z-zəvaid, 4/254. Gözəllikdən irəli gələn əxlaqi səviyyəsizləyə icazə vermək (yaxud da təsdiq etmək) insanı şəxsiyyətsizləşdirir. Bu, açıq-aydın bir həqiqətdir.

¹⁸ Evlənmək məsələsində gözəlliyin də bir qadına üstünlük verməyin səbəbi olduğuna dair məlumat üçün baxın: Əhzab surəsi, 52-ci ayə.

Bəli, evlənmək istəyən tərəflərin bir-birlərini görməyi xoşbəxt bir ailə həyatına səbəb olur. Odur ki, baxmaq və arada münasiblik olub olmadığını əvvəlcədən müəyyən etmək lazımdır.

Kişi almaq istədiyi qadının hansı yerlərinə baxa bilər?

Həddi-büluğ dövrünə çatmış bir qız və ya dul qadın məhrəmi olmayan kişilərə qarşı üz, əl və ayaqlarının xaricində qalan yerlərini örtməlidir. Bunu əsas tutan İslam alimləri belə hesab edirlər ki, kişi alacağı qadının üz, əl və ayaqlarına baxa bilər. Bu möhtərəm alimlərimiz üz və əlləri görməyin bütün bədən barədə məlumat almaq üçün kifayət edəcəyini belə ifadə edirlər:

Üzü görmək qadının gözəllik və eybəcərliyi haqqında, əlləri görmək də bədəninin yumşaq və sərtliyi barədə kifayət qədər məlumat verə bilər.

Bu izah əsas etibarilə düzgündür. Həqiqətən də, üzü görməklə gözəllik və çirkinliyi müəyyən etmək mümkün olur. Bunun kimi, üz və əllərin dərisindən də bədən haqqında bir nəticəyə gəlmək olur.

Lakin burada qadının əleyhinə bir səhv də baş verə bilər. Çünki işləyən, isti və soyuqda əllərini işlədən qadının əlləri onun bədəninin əsl xüsusiyyətlərini əks etdirə bilməz; hətta bəzi hallarda cinsiyyətini belə! Necə ki Allahın elçisi (əs) kişi əlinə oxşayan bir qadın əli gördüyü vaxt tapşırıb ki, *əlinə xıma qoy, qadın əli olduğu bilinsin*.¹⁹

¹⁹ Ət-Tac, 3/175.

Qadın əlinin kişi əlinə oxşamağını yolverilməz hesab edən peyğəmbərimizin (əs) bu hədisindən çıxan nəticəni bu cür xülasə edə bilərik: İslami qaydalara tamamilə sadıq

Allah həqiqətləri dilə gətirmək məsələsində utanmağı buyurmayıb. Ona görə də biz burada başqa bir məsələyə toxunmaq istəyir və bunu faydalı hesab edirik.

İnsanın cinsiyyət üzvləri, eləcə də, erogen bölgələri müəyyən bir quruluşa malikdir. Bununla belə, genişlik, boy (uzunluq), dərinlik və xarici görünüş baxımından fərqli olurlar.

Bu sahənin mütəxəssislərinin fikrincə, insanın üzündə olan bədən üzvləri, həmçinin əl və ayaqların quruluşundan cinsiyyət üzvləri və erotik bölgələrin qeyd edilən xüsusiyyətləri barədə demək olar ki, düzgünə yaxın bir nəticə çıxartmaq olar. Onlar bu məsələdə həmfikirdirlər.

Qeyd etmək lazımdır ki, görülən (baxılan) üzvlərdən məhrəm yerlərə keçid metodunun əsrlərlə tarixi var. Qadın cinsiyyət üzvünün elastikliyi ucbatından seksual münasibətlərə mənfi təsir edən uyuşmazlıq məsələsi nadir hallarda üzə çıxan bir məsələdir. Ona görə də qadının üz və əllərini görmək ümumi mənada kifayətdir.

Biz buna inanırıq. Amma “*İlahi vəhy nizam-intizamı*”na inanmayan insanlar evlənmək istəyənlərin bir-birlərini çox yüksək səviyyədə tanımalı olduqlarını bildirirlər. Onlar bu fikrin üzərində təkidlə dururlar. Çünki onların narahat olduqları bəzi məqamlar var. Əslində bu məsələdə öz məntiq və mühakimələri baxımından haqlıdırlar. Ancaq İslam nizam-intizamında bu cür şeylərə yer yoxdur.

olmasalar da, müsəlman kişi və qadınlar saç düzümü və geyim-kecimlərinə fikir verməlidirlər. Elə etməlidirlər ki, ilk baxışda cinsiyyətlərini ayırd etmək mümkün olsun. Əks təqdirdə, haram növündən bir oxşarlıq ola bilər.

Məhdudiyyətli görməkdən irəli gələn narahatlıqlar

Gəlin, əvvəlcə bu narahatlıqların nə olduğunu müəyyən edək. Sonra da İslam nizam-intizamı çərçivəsində bu narahatlıqları aradan qaldıran tədbirlərin necə görüldüyünü izah edək.

a) Təkcə üz və əlləri görülən qadının bədəninin görünməyən yerlərində böyük bir yanıq izi, alaca xəstəliyi və yaxud insanı diksindirən hansısa bir xəstəliyi ola bilər.

b) Qadının cinsiyyət üzvündə cinsi əlaqəyə maneə təşkil edən bir qüsurlu ola bilər. Onun qoşa (cüt) cinsiyyət üzvlü olması da mümkündür.

c) Qadın cinsi cəhətdən soyuq (frigit) ola bilər.

d) Tündxasiyyət insanlar üçün təkcə üz və əlləri görmək bir qərara gəlməkdə kifayət etməyə bilər.

Bu qəbildən olan narahatlıqların yaranmadığını da təbii qarşılamaq lazımdır.

Narahatlıqlar nə cür aradan qaldırılır?

Görəsən, İslama əsasən bu kimi narahatlıqları necə aradan qaldırmaq olar?

aa) Evləniləsi qadının bədəninin hansısa bir yerində qeyd edilən növdən bir əlamət, qüsurlu və ya xəstəlik ola bilər. Amma qadın, yaxud da valideynləri bunu deməlidirlər. Əgər deməsələr, bundan əziyyət çəkən qadın olar. Çünki həmin çatışmazlığı öyrənib bilən kişi zifaddan əvvəl də, sonra da qadını həm boşaya bilər, həm də məhkəmə yolu ilə nikah əqdini ləğv etdirə bilər. Əgər kişi (ər) qadınla cinsi əlaqədə

olmazdan qabaq məhkəməyə müraciət etsə, qadına verdiyi mehri və ya onun yarısını qadının valideynindən ala da bilər.

Cinsi həyata mənfi təsir edib xoşbəxt olmağa mane olan bu kimi çatışmazlıqlar üzə çıxdığı vaxt qadını ailəsinin yanına qaytarmaq mümkündür. Bu məsələ həzrəti peyğəmbər (əs) tərəfindən həyata keçirildiyi üçün hüquqlu qazanıb. Əshabələrdən biri olan Kəb ibn Zeyd (ra) bununla əlaqədar olaraq belə bir əhvalat nəql etmişdir:

Allahın rəsulu Qifar (Ğifar) oğulları ailəsindən bir qadınla evləndi. Qadınla zifafa daxil olduğu vaxt paltarını çıxarıb yatağa girdikdə gördü ki, qadının böyründə alaca xəstəliyi var. Görən kimi yataqdan çəkildi və qadına: "Geyin!", - dedi (və onu ailəsinin yanına qaytardı). Allahın rəsulu həmin qadına verdiyi mehirin bir hissəsini belə, almadı. Ancaq qadının valideyninə: "Məsələni məndən gizlətdiniz", - deyər, giley-güzar etdi.²⁰

Allahın səlatu-salamı ona olsun, onun bu fəli sünnesindən öyrənirik ki, dində seksual cəhətdən xoşbəxt olmağa maneçilik törədən mühüm bir qüsurlu qəbul etmək məcburiyyəti yoxdur.

Allahın elçisi (əs) İslama əsaslanan iman və həyat tərzlərinə görə əziyyət çəkən və ya himayəyə möhtac olan, bununla belə, heç bir qadınluq xüsusiyyəti qalmamış bir neçə dul qadınla evlənmək kimi mənalı bir iş görüb. Elə isə həmin qadını öz istəyi ilə meydana gəlməyən bir eyibinin ucbatından ailəsinin yanına göndərməyi (Allah bilər) Qiyamət gününə qədər gələcək bəşəriyyətə zahiri görünüş və seksuallığın əhəmiyyətini izah edir.

²⁰ ət-Tac, 2/327; Məcməu-z-zəvaid, 4/300.

Nəticə kimi demək olar ki, evlənməzdən qabaq kişi tərəfindən görülüb bilinməyən mühüm çatışmazlıqlar kişi üçün müntəzəm bir cinsi əziyyətə, hətta maddi zərərə belə, səbəb kimi göstərilə bilməz.²¹

bb) Qadının cinsiyyət üzvündə cinsi həyata başlamaq və yaxud onu davam etdirməyə mane olan bir qüsurlu və ya xəstəlik ola bilər. Təbii ki, bu hal kişi üçün də qüvvədədir.

Bu halda kişi qadını boşamaq yolunu seçə bilər. Həmçinin ona verdiyi mehri tamamilə, yaxud da qismən qaytarıb ala bilər. Bunları həyata keçirmək üçün məhkəməyə də müraciət edə bilər.

Qadın üçün də nikaha xitam vermək yolu açıqdır

Burada qeyd etmək lazımdır ki, meydana gəlmə ehtimalı olan bu kimi problemlərin qarşısını əvvəlcədən almaq İslami meyarlar daxilində də mümkündür. Belə ki, İslamdakı ictimai nizam-intizama əsasən səlahiyyət verilən qadınlar nəzərdən keçirdikləri qız və qadınların (əgər varsa) nikaha xitam vermə səbəbi olan cinsi qüsurlu və xəstəliklərini müəyyən edib bu barədə məlumat verə bilərlər.

cc) Qadının cinsi cəhətdən soyuq (frigid) olduğunu düşünmək də mümkündür. Elə isə seksual həyata mənfi təsir edən bu hal və ya ondan irəli gələn əzab-əziyyət necə aradan qaldırıla bilər?

Burada əvvəlcə aşağıdakı məsələni izah etmək lazımdır:

²¹ Bu barədə geniş məlumat üçün "Evliliyə xitam verən seksual qüsurlu, xəstəlik və digər səbəblər" fəslinə baxın.

Həç bir qadının acmayacağını, yaxud da ayaqyoluna getməyəcəyini güman etmək olmaz. Eynilə bunun kimi, aybaşı (heyz) olan bir qadının cinsi cəhətdən soyuq olduğunu güman etmək də olmaz.

Qadın seksual cəhətdən kişi kimidir. Sadəcə olaraq intim münasibətlərdə passiv, əlavə olaraq, utancaq olduğuna görə qadının seksual baxımdan həssaslaşmaq üçün müəyyən bir müddətə ehtiyacı ola bilər. Bu da öz növbəsində təbii bir haldır.

Əgər kişi sünətlidirsə, bədən və dişlərinin təmiz olmağına fikir verirsə, eləcə də, sevimləndən cinsi əlaqəyə başlamır və arvadını orqazma çatdırmaq məqsədi güdürsə, bunun müqabilində qadın da qadın olduğunu bilərək ərinə qarşı qadın paltarını geyinib makiaj çəkməklə qadın kimi hərəkət edərsə, onun cinsi cəhətdən soyuq olmağı qeyri-mümkün kimidir.

Əslində bu məsələdə təqsir qadında deyil; izah edilən bu öhdəliklərin İslami bir zərurət olduğunu dərk edə bilməyən insanlardadır.

Qadın toxunduğumuz bütün bu hazırlayıcı şərtlərə baxmayaraq yenə soyuqdursa, deməli, kişi üçün boşama yolu açıqdır. Əgər kişinin vicdanı belə bir qadını boşamağa yol vermirsə, bu halda məhdud (sayda) çoxarvadlılığa üz tuta bilər. Çünki bu, İslama əsasən müraciət edilə bilən hüquqi bir məsələdir.

Əgər bəzi cəmiyyətlərdə: "Birdən artıq və dördə qəqər qadınla evlənmək qadağandır", - deyilsə, buna cavabımız belə olacaq:

Biz İslam dinini və onun cəmiyyətində mümkün olanları danışıq, onlardan bəhs edirik.

dd) Qiyamət gününədək gələcək milyardlarla möminin arasında həyat yoldaşı seçmək məsələsində olduqca diqqətli kişilər də olacaq. Bunu da təbii qarşılamaq lazımdır. Belələrinin təkə üz və əllərini gördükləri qadınlarla evlənmək qərarına gəlməkləri həqiqətən də, çətindir. Çətindir, ancaq cahanşümul bir dinin qayda-qanunu azlıq təşkil edən bu kimi insanlar üçün qoyula bilməzdi. Necə ki qoyulmadı da. Bununla belə, onların məqbul olan müşkül işlərini aradan qaldıran “yumşaltmalar” aparıldı.

Məsələni həll edən yumşaldıcı-asanlaşdırıcı prinsiplər

a) Bunlardan biri bir qadının vasitəsilə evlənmək istəyənin qadının bədən quruluşu haqqında məlumat almaqdır. Məlumat almaq məqsədilə belə bir şeyə təşəbbüs etmək İslamda məqbul hesab olunur. Çünki Allahın rəsulu (əs) görmək üçün göndərdiyi Ümmü Süleymə: “O qadının bədənini iylə və ayaqlarına nəzər sal”, - deyər, tapşırıq vermiş, bununla da araya vasitəçi qoymağın mümkünliyinə nümunə göstərmişdir.²²

Allahın səlatu-salamı onun üzərinə olsun, o, buna icazə verən digər bir hədisində belə buyurmuşdur:

إِذَا خَطَبَ أَحَدُكُمْ الْمَرْأَةَ فَلْيَسْأَلْ عَنْ شَعْرِهَا كَمَا يَسْأَلُ عَنْ جَمَالِهَا،

فَإِنَّ الشَّعْرَ أَحَدُ الْجَمَالَيْنِ

²² Müsnəd, hədis nömrəsi 13170; Beyhəqi, əs-Sünənu-l-kübra, hədis nömrəsi 12502.

“Sizin aranızdan bir nəfər bir qadınla evlənmək istədiyi vaxt onun üzünün gözəlliyi barədə soruşduğu kimi, saçını da soruşsun. Çünki saçlar iki gözəllikdən biridir.”²³

b) Digər bir yumşaldıcı prinsip isə Allahın elçisinin (əs) bu hədisindən irəli gəlir:

إِذَا خَطَبَ أَحَدُكُمْ الْمَرْأَةَ فَإِنْ اسْتَطَاعَ أَنْ يَنْظُرَ إِلَى مَا يَدْعُوهُ إِلَى نِكَاحِهَا فَلْيَفْعَلْ

“Aranızdan bir nəfər bir qadınla evlənmək istədiyi vaxt onunla evlənməyinə səbəb ola biləcək xüsusiyyətlərinə baxa bilirsə, baxsın.”²⁴

Bu hədisi əsas götürüb həyat yoldaşı namizədi olan qadının hər tərəfinə baxmağın mümkünliyinə dair ictihadı olan müctehidlər və əshabələrin onların bu fikrini qüvvətləndirən işləri var. Misal üçün, bu hədisi rəvayət edən Cabir ibn Abdulla (ra) belə demişdir:

“Mən evlənmək istədiyim qızı gizləncə izlədim. Onunla evlənməyimə səbəb olacaq xüsusiyyətlərini gördükdən sonra evləndim.”²⁵

Lakin bu imkandan qadağan edilən ev-eşik toxunulmazlığını pozmadan, o cümlədən rentgençilik²⁶ kimi bədd bir işə qurşanmadan istifadə etmək çox da mümkün deyil.

²³ Müsnəd, eyni yerdə; əl-Camiu-s-səğir, 1/24; Feyzu-l-qədir, hədis nömrəsi 579.

²⁴ Əbu Davud, *Nikah*, 19 (Avnu-l-məbud, 6/96).

²⁵ Bu və digər misallar üçün baxın: Avnu-l-məbud, 6/97; İbn Macə, hədis nömrəsi 1864; Qurtubi, 14/222.

²⁶ Müəllif bu məfhumu aşağıdakı kimi izah edir:

Başqalarının naməhrəm yerləri, o cümlədən cinsiyyət üzvləri və cinsi əlaqələrinə tamaşa edib seksual doyma çatmaq cəhdi. Bu barədə kitabın 12-ci fəslində ətraflı məlumat verilir - *tərcüməçinin qeydi.*

Bu səbəbdən dörd böyük fiqh məzhəbinin müctehid alimləri yuxarıda izah olunduğu kimi bir fikirdədirlər. Düzgün olan da budur. Hərçənd öz-özünə baş verən və problem yaratmayan bəzi imkanlardan istifadənin mümkünlüyü də bir faktır.

Qadının kişini görməyi

Kişi almaq istədiyi qadını görə bildiyi kimi, qadın da ərə gedəcəyi kişini görə bilər. Eyni zamanda qadının görmə sərhədləri daha genişdir. Məlumdur ki, kişinin övrəti yad qadınlara qarşı örtməli olduğu yerlər – göbəklə dizlərinin arasındır. Buna görə də qadın onu istəyən kişinin övrət yerləri istisna olmaqla, bədənində baxa bilər. Qadın bu haqqından istifadə etməlidir. Ona görə istifadə etməlidir ki, öz istəyi ilə bir qərara gələ bilsin. Çünki istər qız, istərsə də dul olsun, qadını sadəcə olaraq özünün məqbul hesab etdiyi bir kişiylə ərə vermək olar. Valideynlər ərgən qız uşağını da, dul qızlarını da istəmədiyi bir kəbinə məcbur edə bilməzlər.

İndi isə gəlin, izah etdiyimiz bu məsələni həzrəti Muhəmmədin (ə) şifahi və praktikaya əsaslanan sünnəsi ilə sübuta yetirək.

Qadını özü razılıq vermədən ərə vermək olmaz

Muhəmməd peyğəmbər (Allah onun şanını ucaltsın və ona sadıq olanları artırsın) belə buyurmuşdur:

“Dul qadını özünün razılığı olmadan ərə vermək olmaz (Çünki dul qadın özü haqqında valideynindən daha çox səlahiyyətə malikdir).

Bakirə qız da özündən razılıq almamış ərə verilə bilməz.”²⁷

Əshabələr: “Ey Allahın elçisi! Bakirə qızın razılığı necə olur?”, - deyər, soruşdular.

Peyğəmbərin (ə) cavabı belə oldu:

- (Utandığı üçün açıq-aydın bir fikir bildirməsə) *onun susmağı razılıq vermək mənası daşıyır.*²⁸

Beləliklə, İslama əsasən istər qız, istərsə də dul qadın olsun, heç bir qadını istəmədiyi bir evliliyə məcbur etmək olmaz.

Peyğəmbərimiz (ə) bu məsələdə şifahi xəbərdarlıqla kifayətlənmir, təcrübəyə əsaslanan misallar da verirdi. Belə ki, *o, qohum-əqrəbə və yaxın dostlarının ailələrindən olan qadınlardan birini ərə verdiyi vaxt onun yanına gedir və belə deyirdi:*

- *Qızım! Filan adam sənənlə evlənmək istəyir. Əgər onu istəmirsənsə, “yox” de. Çünki heç kəs “yox” deməyə çəkinməz. Əgər istəyirsənsə, susmağın (bir söz deməməyin) da (o adamı ər kimi) istədiyini göstərir.*

Həzrəti Muhəmməd (ə) öz qızı həzrəti Fatimənin razılığını da bu yolla alıb həzrəti Əliyə ərə vermişdi.²⁹

Burada bir məsələ də var. Belə ki, ərgən qız uşağı və ya dul qadını istəmədiyi adama ərə verilə bilməmək onların öz istəklərinin təsdiq olunmağını da lazım bilmir. Çünki valideyn kürəkən namizədinin iman və əxlaqi xüsusiyyətlərinə fikir verməli, fiziki seçimi isə tamamilə ərə gedəsi qadına həvalə etməlidir.

²⁷ Bir yerdən hoppanmaq, tullanmaq və aybaşı səbəblərindən bakirəliyini itirən qadın bakirə hökmündədir. Baxın: Cövhərətü-n-neyyirə, 2/9.

²⁸ Sünnəni Nəsai, 6/85.

²⁹ Ləvamiu-l-uqul, 5/442; Məcməu-z-zəvaid, 4/278; İbn Səd, ət-Təbaqatu-l-kübra, 8/20.

Qadının istədiyi namizəd qəbul olunmalıdır

İman və əxlaq baxımından eyni səviyyədə olan namizədlərin arasında kasıb olsa belə, qadının üstünlük verib seçdiyi tərəf qəbul olunmalıdır. Aşağıdakı hədis də bunu bildirir:

Cabir ibn Abdulla (ra) nəql edir:

Bir nəfər Allahın rəsulunun yanına gəlib soruşdu:

- Ya rəsulallah! Bizim yetim bir qızımız var. Onu biri varlı-hallı, digəri kasıb olmaqla 2 nəfər almaq istəyir. Biz imkanlı olana vermək istəyirik. Özü isə kasıba üstünlük verir. Bu məsələyə siz necə baxırsınız?

Peyğəmbər bu suala belə cavab verdi:

*"Bir-birini sevənlər üçün evlənməkdən daha münasib (bir şey) olmayıb."*³⁰

İslam alimlərinin böyük əksəriyyəti belə hesab edir ki, istəmədiyi halda ərə verilən dul qadın kimi, həddi-bülüğa çatmış bakirə qız da kəbini poza bilər.³¹ Çünki bu, Allahın rəsulunun (əs) əməli ilə aydınlıq və qətiyyət kəsb edən bir məsələdir.

Təzyiq göstərməklə kəsilən kəbin etibarsızdır

Mühüm olduğu üçün burada olmuş əhvalatları əhatə edən 2 hədisi qeyd etmək istəyirik:

عَنْ خَنْسَاءَ بِنْتِ حِذَامِ الْأَنْصَارِيَّةِ: أَنَّ أَبَاهَا زَوَّجَهَا وَهِيَ تَيْبٌ

³⁰ Müntəxəbu kənzil-ummal, 6/391-392; İbn Macə, hədis nömrəsi 1847.

³¹ Tirmizi, *Nikah*, 17, hədis nömrəsi 1107.

فَكَرِهَتْ ذَلِكَ فَأَتَتْ رَسُولَ اللَّهِ فَرَدَّ نِكَاحَهُ

Xizam adlı bir şəxs öz dul qızı Xənsa əl-Ənsariyyəni ərə vermişdi. Qızı bu evliliyi istəmirdi və Allahın elçisinin yanına gəlib bunu ona bildirdi. *Peyğəmbər də qızın atasının kəsdiriyi kəbini ləğv etdi.*³²

Həzrəti Aişenin (ra) nəql etdiyinə görə cavan bir qız onun yanına yanına gəlib belə dedi:

- Atam məni qardaşı oğlu ilə evləndirdi ki, mənim vasitəmlə öz dəyərsiz şəxsiyyətini ucaltsın.

Ayşə qıza: "Allahın elçisi gələnə qədər otur (gəldiyi vaxt şikayətini birbaşa ona deyərsən)", - dedi. Peyğəmbər gəldi və qız vəziyyəti ona bildirdi.

Həzrəti peyğəmbər dərhal xəbər yollayıb qızın atasını öz yanına çağırırdı və bu məsələdə qıza səlahiyyət verdi.

Bunun üstündən qız belə dedi:

يَا رَسُولَ اللَّهِ قَدْ أَجَزْتُ مَا صَنَعَ أَبِي وَلَكِنْ أَرَدْتُ أَنْ أَعْلَمَ النِّسَاءَ مِنَ
الْأَمْرِ شَيْئاً

- Ey Allahın elçisi, əslində mən atamın gördüyü işə icazə vermişdim. Lakin bu məsələdə qadınların bir hüququ olub-olmadığını öyrənmək istəyirdim (Ona görə sizə müraciət etdim ki, bu məsələdə qəti bir göstəriş verəsiniz. Beləcə, atalar bu səhvi davam etdirməsinlər).³³

³² Buxari, *Nikah*, 42.

³³ Sünəni Nəsai, *Nikah*, 6/86.

Qız, yaxud da dul qadın bir qərara gəlmək üçün təbii ki, onu istəyən kişini görməli, hal-əhvalını nəzərdən keçirməlidir. Əgər istəsə və bunun üçün münasib şərait olsa, göbəklə dizlərinin arası istisna olmaqla, bədəninə də baxa bilər.

Bu halda kişidə qadının əleyhinə olan və zifaf gecəsində üzə çıxan əsas problem cinsi iqtidarsızlıq ola bilər. Belə bir halla üzləşən qadının kəbini məhkəmə vasitəsilə ləğv etdirməyə haqqı var.³⁴

Gəlin, qadın və kişinin bir-birlərini görməli olduqlarına dair izahlarımızı digər bir vacib məsələyə toxunmaqla tamamlayaq:

Tərəflər bir-birlərinə qarşı yaş və təhsil səviyyələrini gizlətməməlidirlər. Zahirə görünüşlərində aldadıcı hərəkətlərdən də uzaq durmalıdırlar. Peyğəmbərimiz (əs) məhz buna görə: *“Bizi aldananlar bizim yolumuzda deyillər”*, - demiş, beləcə o, misal üçün, saçlarını qara rənglə rənglətdirən kişilərə bu vəziyyəti evlənmək istədikləri qadınlara bildirməyi tapşırılmışdır.³⁵

Vəlinin bu məsələdə tutmalı olduğu həssas mövqe

Bəzi İslam alimləri Quranın Bəqərə surəsinin 230 və 232-ci ayələrinə əsasən ərgən bir qız uşağının, xüsusən də dul qadının vəlinin (ata, baba, doğma qardaş) razılığını almadan mehri-misil verən bir nəfərlə ailə qurmağının mümkün, eləcə də, bu kəbinə qanuni cəhətdən müdaxilə etməyin qeyri-

³⁴ Quran və Sünnəyə zidd bir formada atasının bakirə qızı öz tayına ərə getməyə məcbur edə biləcəyini irəli sürən və çox kiçik bir azlıq təşkil edən alimlər belə, onu kişilikdən məhrum olan bir şəxsə ərə getməyə məcbur etməyin qeyri-mümkün olduğunu bildirirlər. Baxın: Hüquqi-islamiyyə və istilahati-fiqhiyyə qamusu, 2/57.

³⁵ Tirmizi, *Büyu*, 72; Feyzu-l-qədir, hədis nömrəsi 580.

mümkün olduğunu bildiriblər. Onların bu əhatəli ictihadı bizim dövrümüzdə belə, diqqəti cəlb edir.

Bu da var ki, nə dərəcədə hüquqi səlahiyyət olursa olsun, bir çox qız uşağı öz başına bir qərara gələ bilməz. Buna görə də belə bir qərarı vəlinin razılığı ilə vermək daha düzgündür. *“Nikah ancaq vəlinin razılığı və 2 şahidin şahidliyi ilə etibarlı olur”* hədisini də bu cür başa düşmək lazımdır.³⁶ Əlavə olaraq, Quran da vəlini tərəflərdən biri kimi olmasa da, nəzarətçi kimi vacib hesab edir.³⁷

Əgər ərgən qız bu məsələdə öz səlahiyyətini vəliyə həvalə etsə, vəli qızı istəyənin əqidə, əxlaq, maddi vəziyyət, fiziki quruluş və yaşına baxmalıdır. Ancaq başda dindarlıq olmaqla, fiziki quruluş və yaşı ilk planda qiymətləndirməlidir. Çünki ailə həyatından ötrü intim münasibətlərin gözlənilən nəticəni verməyi üçün fiziki quruluş və yaşın münasib olmağı lazımdır. Bu məsələ xüsusilə qadın üçün əhəmiyyət kəsb edir. Çünki onun üçün yeganə kişi əridir.

Fiziki xüsusiyyətlər və yaşın əhəmiyyətini nəzərə alan peyğəmbər (əs) belə demişdir:

“Qadınları istəmədikləri kişilərə verməyin.”

“Öz tayınız olanlarla evlənin. Bir-birinin tayı olanları evləndirin.”³⁸

³⁶ Kəşfu-l-xəfa, hədis nömrəsi 3092; Əbu Davud, *Nikah*, 20.

İslamdan əvvəl - Cahiliyyə dövründə öz başına verdiyi qərara əsasən ərə gedən qadınları zinakar kimi qiymətləndirirdilər. Allahın rəsulu vəlini kəbin işlərinin bir növ nəzarətçisi edən Qurana əsasən bu faktı da nəzərə almış, beləcə, vəlinin razılığını məsləhət bilmişdir.

³⁷ Bəqərə, 2/230, 232, 234.

³⁸ Müntəxəbu kənzil-umməl, 6/394-395.

Müsəlmanlara xəlifəlik etdiyi dövrdə həzrəti Ömər (ra) yanına ərə verildiyi qoca ərini öldürən cavan bir qadını gətirdilər. O, baş vermiş əhvalata görə belə dedi:

“Ay camaat! Allahdan qorxun! Kişi qadınlardan özünə tay olanı alsın. Qadın da kişilərdən öz tayına ərə getsin.”³⁹

Yuxarıda izah etməyə çalışdığımız fiziki xüsusiyyətlər və yaşın münasibliyi məsələsi nikahda nəzərə alınmalı olan bir məsələdir. Bununla belə, bakirə qız və ya dul qadın təzyiq və təsir altında qalmadan – öz istəyi ilə dindar və eybəcər, yaxud da dindar və yaşlı bir kişini sevib ona üstünlük versə, onun bu seçiminə qarışmamaq lazımdır.

Burada Allahın elçisinin (əs) necə yaşadığını bilən insanlar üçün yada salınmalı olan vacib bir məqam var. Bu, onun təqribən 54 yaşında olduğu bir vaxtda 18 yaşında olan həzrəti Aişə (ra) ilə evlənməyidir. Görəsən, həmin nikahdakı yaş fərqi mənfi bir nümunə kimi qəbul oluna bilərmi?

Əziz peyğəmbərimiz (əs) bir əsrin, bir millət və ya müəyyən bir ölkənin peyğəmbəri deyil. O, Qiyamət gününədək gələcək bütün dövrlərin, habelə bütün millət və ölkələrin peyğəmbəridir. O, təkcə normal şərait üçün deyil, müstəsna şərtlər və mənfi mühitlər üçün də peyğəmbərdir. Elə bu səbəbdən də peyğəmbərimiz (əs) öz cavanlığında vaxtilə 2 əri olan və dul qalan uşaqlı bir qadınla – həzrəti Xədicə ilə evlənilib 28 il (Xədicənin ölümünə qədər) onunla ömür-gün sürmüşdür. Peyğəmbərimiz (əs) bununla təkarvədlə həyat üçün bir

³⁹ Eyni əsər, 6/396.

Xoşbəxt bir ailə həyatı üçün tay-bərabərlik məsələsini fiziki quruluş və yaşın münasibliyi baxımından qiymətləndirmək lazımdır. Eynilə bunun kimi, ictimai fəaliyyət və mədəni cəhətdən də qiymətləndirmək lazımdır.

nümunə olub. Öz ömrünün müdriklik dövründə (54 yaşında) isə 18 yaşında olan həzrəti Aişə (ra) ilə ailə qurmuş və bununla cavan bir qadınla evlənməyə nümunə olmuşdur. Bəşəriyyətin bu kimi nümunələrə ehtiyacı var.

Allahın elçisinin (ra) 54 yaşında cavan bir qızla ailə həyatına başlamağı belə bir kəbinin mümkünlüyünə sübut təşkil edir. Bununla belə, bunu hökm qoyan bir qayda kimi mütləq etmək, yəni, bu məsələyə bu cür yanaşmaq olduqca xətəlidir.

Çünki Allahın elçisinin (əs) maddi və mənəvi cəhətlərdən imtiyazları olub:

a) O, kişi gözəli olub. Qapqara saçları, iri gözlü, mirvarə dişli və boy-buxunlu olub. Bədəni sümüklü və münasib olub. Sözüün kəsəsi, kişi gözəli olub.

b) Əshabələrin fikrinə, fərqli və güclü olub.

c) Bünövrəsi qoyulan Mədinə İslam dövlətinin başçısı olub.

d) Bütün bunların xaricində, o cümlədən fəvqində bəşəriyyətin ehtiyac hiss etdiyi müstəsna misalları da verən Allahın axırıncı elçisidir. Əbədi həyatın da pik-şəxsiyyətidir. Belə olduğu üçün də özü istəməmiş, başqaları tərəfindən istənmişdir.

Deməli (Allah ona sadıq olanları çoxaltsın), Onun xüsusiyyətlərinə malik olan, üstəlik də istənilən sevilən cavan bir oğlan və ya kişinin cavan bir qadın-qızla evlənməyində hər hansı bir problem yoxdur.

Ərgən olmayan bir qız uşağını ərə vermək olar?

Qurani-Kərimə əsasən belə bir qız uşağını ərə vermək olmaz.

Məlum olduğu kimi, buradakı əsas mövzumuz cinsi həyatdır. Elə isə seksual münabətlər baxımından maraqlı olan bu məsələ də izah edilməlidir.

Qeyd edək ki, Qurani-Kərimdə evlənilib cinsi əlaqədə olunan qadınlar haqqında *ərgən qadınlar* mənasında “**ən-Nisa**” sözü işlədilir. *Ərdə olan qadın* mənasında da “**ən-Nisa**” sözünün tək forması olan “**imraətun**” kəlməsindən istifadə olunur. Nikaha daxil edilə bilən azad və ya əsir, müsəlman və ya qeyri-müsəlman qadınlarla əlaqədar olaraq sırf iradəli ərgənlər barəsində düşünülə bilən “**Allaha şərik qoşmamaq və namuslu olmaq**” şərti irəli sürülür. Ərə veriləsi qadınlar haqda isə *ərsiz qadın* mənası da verən “**əyama**” sözü işlənir. Əlavə olaraq, məhz Quran evlənmək üçün ərgənlik dövrü olan **ən-Nikaha** işarə vurur. Bütün bu və buna oxşar sübutlar göstərir ki, ərgən olmayan qız uşaqlarını ərə vermək olmaz. Quran ərgənliklə yanaşı, *nikah əqdinin şərtlərini yerinə yetirməyə qabil olmaq* mənasında **rüşdü** də vacib hesab edir.⁴⁰

Xatırlatma: *Bu əsərin “Evləniləsi qadın və kişini görmək” fəslində qeyd olunan meyarlara təkə indiki dövrün kişi-qadın münasibətlərində heç bir qayda-qanun və sərhəd tanımayan dünyəvi həyat prizmasından baxmamaq lazımdır. Bu prinsip və meyarlara təbii meyillər və onları əks etdirən müxtəlif mədəniyyətlər baxımından yanaşmaq lazımdır.*

⁴⁰ Bəqərə, 2/221; Nisa, 4/4-5, 24-25; Maidə, 5/5; Nur, 24/32; Təhrim, 66/10-11.

Seksual cəhətdən xoşbəxtlik üçün yerinə yetirilməli olan öhdəliklər - 3

Sünnət olmaq

“**Əvvəlki peyğəmbərlərin yolu ilə get**” (Ənam, 6/90)

Ər-arvadın arasında seksual münasibətləri doyma nöqtəsinə çatdıran əsas vasitələrdən biri də sünnət olmaqdır. Sünnətin seks nöqtəyi-nəzərindən vacibliyini izah etmək üçün onu kişi və qız sünnəti olmaqla, 2 yerə ayıraraq təhlil etməyi münasib hesab edirik.

A) Kişi sünnəti (xitan)

a) Sünnətin dini cəhətdən əhəmiyyəti

Əziz peyğəmbərimizə (əs) Quranın aralarında həzrəti İbrahimin də olduğu “**Əvvəlki peyğəmbərlərin yolu ilə get**” formasındakı buyuruğu verilmişdi.⁴¹ Ona həzrəti İbrahimin çox yaşlı bir vaxtda sünnət olduğuna dair məlumat da verilmişdi.⁴² O, bu məsələ ilə əlaqədar bir şərh də verib. Biz belə hesab edirik ki, həmin şərh o ilahi buyuruq və məlumatlara əsasən verilib:

“5 şey fitrətdəndir; yəni, xilqəti korlamaq kimi bir xüsusiyyəti olmadığına görə bütün peyğəmbərlərin şəriətlərində mövcud və yerinə yetirilməsi mümkün olan, eləcə də, məsləhət görülən işlərdəndir.

⁴¹ Ənam, 6/90. Həzrəti İbrahimin yolu ilə getməklə əlaqədar Quran əmrləri üçün baxın: Ali-İmran, 3/95; Nəhl, 16/123.

⁴² Buxari, *Ənbiya*, 11.

Həmin şeylər sünnət olmaq, qasıqları qırxi bəmizləmək, bığı qısaltmaq, dirnaqları tutmaq və qoltuğun altındaki tükləri yolmaqdır."⁴³

O (Allahın ona səlatu-salamı olsun), bütün peyğəmbərlərin şəriətlərində olduğunu bildirdiyi sünnəti müsəlmanlığı qəbul edən kişilər üçün bir növ öhdəlik halına gətirib belə əmr etmişdir:

أَلْقِ عَنْكَ شَعْرَ الْكُفْرِ ثُمَّ اخْتِئِنِّ

*"Kafirlik vaxtı bədənində çıxan tükləri aradan qaldır, sonra da sünnət ol."*⁴⁴

b) Sünnət olmağın dini cəhətdən hökmü

Kişi tənəsül üzvünün (penis) baş hissəsini örtən dərinin kəsilməsi demək olan sünnətlə (xitan) əlaqədar peyğəmbər hədislərini səhhət (həqiqi və mütəbər olub olmamaq cəhətdən) və məna baxımından tədqiq edən bəzi İslam alimləri belə fikirdədirlər ki, sünnət lazımlıdır; digər bir qismi isə bunun yerinə yetirilməsi məsləhət görülən bir iş olduğunu düşünür. Misal üçün, Şafei məzhəbinin alimlərinin fikrincə xitan (sünnət)

⁴³ Müslim, *Kitabu-t-təharət*, "babu xisali-l-fitrəti", hədis nömrəsi 49; İbn Macə, hədis nömrəsi 292.

⁴⁴ Əl-Camiu-s-səğir, "Əlqi" bəndi; Feyzu-l-qədir, 2/161; Müsnəd, 3/415; Əbu Davud, *Təharət*, 129.

Deməli, sünnət olmaq yer üzündəki bütün mədəniyyətlərdə var. Bu da öz növbəsində onun peyğəmbərlərin təbliğlərində mövcud olduğuna dəlalət edir. Çünki Quranın izahına əsasən bütün cəmiyyətlərə peyğəmbər, yəni, insanları bir növ həqiqətlərdən aqah edən şəxs göndərilib. Baxın: Türkiyə diyanət vəqfinin nəşr etdiyi İslam ensiklopediyası, 38-ci cild, s. 155.

vacib, Maliki və Hənəfilərin fikrincə isə dini hökm və öhdəlik baxımından sünnə - müstəhəb bir əməldir.⁴⁵

c) Sünnət olmağın vaxtı

Bəzi İslam alimləri gözünü dünyaya açan bir uşağı 7-ci gündə sünnət etdirməyi peyğəmbər sünnəsinin ruhuna müvafiq hesab ediblər. Onlar bu fikirlərində peyğəmbərimizin (əs) öz nəvələri Həsən və Hüseyin 7 günlük olduqları vaxt sünnət etdirdiyinə dair rəvayətə əsaslanırlar.⁴⁶

Lakin sünnətin uşaq həddi-bülüğa çatana qədər təxirə salınmağında dini cəhətdən bir eyib yoxdur. Amma onu həddi-bülüğ dövrünə çatdığı vaxt sünnət etdirmək vacibdir; yəni, yerinə yetirilməli olan bir işdir. Həddi-bülüğ dövrünü keçən təxirəsalma ata-ananı günahkar edir. Bununla belə, sünnət toyu vurdurmaq öhdəliyi yoxdur.

⁴⁵ Əl-Camiu-s-səğir, 1/62; Avnu-l-məbud, 14/185.

a. Məsələyə düzgün olmayan münasibət: Dırnaq tutmaq, bədəni təmizləmək, saqqal və bığı səliqəyə salmaq və dini cəhətdən müvafiq olan cinsi əlaqə nəticəsində bəkarətin aradan qaldırılması kimi xilqətə edilən müdaxilələrin müstəsna nümunələrindən birini təşkil edən və onlar kimi, dini cavabdehlik baxımından sünnə (müstəhəb) qəbul edə biləcəyimiz xitan əməliyyatına bəzi şəxslər tərəfindən başqa cür baxılır. Belə ki, onlar bunu Quranın Nisa surəsinin 119-cu ayəsinə əsasən xilqəti dəyişdirmək xarakteri daşıyan şeytanı bir iş hesab edirlər. Biz isə ümumiyyətlə ömrü boyu minlərlə dəfə üz qırmağı təbii qarşılayan şəxslərin bu münasibətini qeyri-düzgün bir yanaşma kimi qiymətləndiririk.

b. Qocaların vəziyyəti: Bizim mənbələrimizdə qeyd olunur ki, peyğəmbərimiz (əs) yaşlı vaxtında müsəlmanlığı qəbul edən və müxtəlif xalqların nümayəndəsi olan insanları sünnət (xitan) məsələsinə görə cavabdeh hesab etməyib. Həmçinin deyilir ki, bu səbəbə görə sünnət olunmaqları səhhətlə əlaqədar problemlər yaradan yaşlı kişilər xitana görə cavabdeh deyillər. Baxın: Türkiyə diyanət vəqfinin nəşr etdiyi İslam ensiklopediyası, 38-ci cild, s. 158.

⁴⁶ Beyhəqi, *əs-Sünnətu-l-kübra*, 8/324.

d) Sünnətin sağlamlıq və seks nöqtəyi-nəzərindən əhəmiyyəti

Kişi cinsiyyət üzvünü örtən və sünnət vasitəsilə götürülməli olan dəridən ətrafa yayılan yağ çox pis bir iy verə bilir. Eyni zamanda o, mikrob yuvası olduğuna görə penisdə xəstəlik baş verməsinə gətirib çıxardır. Habelə, mikrobların qadın cinsiyyət üzvünə keçməyinə səbəb olur.

Qulfə⁴⁷ deyilən bu dəri əlavə olaraq, cinsiyyət üzvünün uc hissəsində sürtünmələrə səbəb olur. Bu da insanı masturbasiya ilə məşğul olmağa aparır. Evlənməmişdən qabaq masturbasiya ilə məşğul olmaq vərdişi ailə həyatında seksual münasibətlərə mənfi təsir göstərir. Qeyd edilən sürtünmə cinsi əlaqə zamanı tez-tələsik boşalmağa da səbəb olur. Bu isə qadının seksual cəhətdən doymamağının əsas səbəbidir. Beləliklə, qulfə kişidə tələsik boşalmağa səbəb olduğu kimi, qadının seksual həzz almağına da mane olur. Çünki birləşən cinsiyyət üzvlərinin bir-birinə təsir etməyinə maneə təşkil edir. Buna görə də qulfəyə *təbii həssaslığı aradan qaldıran çox qalın bir prezervativ* kimi də tərif vermək olar. Buna bir də bəzi qadınlarda klitorun üstünü örtən dərinin yaratdığı maneəni əlavə etsək, həmin mənfi halın hansı səviyyədə olduğunu başa düşə bilərik.

Sünnət olmaq bütün bu problemləri aradan qaldırdığına görə kişinin sünnətli olduğu cütlər bir-biri üçün seksual cəhətdən daha münasib olur və doyuma çata bilirlər.

⁴⁷ Qulfə (ğulfə: غُلْفَة) Ərəb sözüdür. Azərbaycan dilinə Ərəb dilindən keçən *qılağ* sözü ilə eyni mənşəlidir. Burada *sünnət dərisi, qapaq* və *örtük* mənalarında işlədilib - *tərcüməçinin qeydi*.

B) Qız-qadın sünnəti

Qız sünnəti ilə əlaqədar bir Quran hökmü yoxdur. Həmçinin bu məsələdə müsəlmanlara öhdəlik yükləyən mötəbər bir hədis də yoxdur. Bununla belə, peyğəmbərimizə (əs) aid olunan və bunu müəyyən şərtlər daxilində təsdiq edən hədislər var. Tarix boyu bəzi müsəlman ölkələrində də belə bir iş görülüb. Biz bu səbəblərə görə qız sünnəti məsələsinə necə deyərlər, Qərb dünyasından gələn mədəniyyət terrorunun təsiri ilə radikal formada yanaşmağı, o cümlədən, onu rədd etməyi münasib bilmirik. Ancaq məsləhət görülmədən təsdiq olunmadığı qadın seksuallığına hörmət tərəfini müsbət qarşılayırıq.

a) Qız-qadın sünnətinin tarixi keçmişi

Tarixi məlumatlara əsasən çox qədim dövrlərdən etibarən müxtəlif mədəniyyətlərdə müşahidə olunan və hazırkı dövrdə də davam etdirilən qız sünnəti ənənəsi həzrəti peyğəmbərin (əs) dövründə Məkkədə, xüsusilə də Mədinədə həyata keçirilirdi. Belə ki, Məkkə şəhərində Ümmü Həbibə,⁴⁸ Mədinədə isə Ümmü Ətiyyə adlı qadınlar qız sünnətçisi kimi tanınırdılar.

Peyğəmbərimizin (əs) *“Qadın və kişidə sünnət olunan hissələr bir-birinə toxunduğu vaxt qüsl vermək vacibdir”* hədisindəki kişi

⁴⁸ Beyhəqi *Şuabu-l-iman* adlı əsərində belə rəvayət edir: Ümmü Həbibə Mədinəyə hicrət edən Məkkəli mühacir qadınlardan biri idi. Qızları sünnət etməklə məşğul olurdu. Həzrəti peyğəmbər hicrətdən sonra ona baş çəkəndə belə bir sual soruşdu:
- Sən qız sünnəti işinə davam etmək istəyirsən?
Ümmü Həbibə bu suala sualla cavab verdi:
- Ya rəsulallah! Məgər bu iş haram olundu? Sən bunu bizə qadağan edirsən?
Həzrəti peyğəmbər ona: *“Xeyr, xeyr! Sünnət işi halaldır”*, - dedi.

və qadın cinsiyyət üzvləri haqqında sünnət olunan üzvlər mənası verən *əl-xitan* sözü işlədilib. Bu da göstərir ki, müsəlmanlıq dövründə də qız sünnəti məlum idi, həyata keçirilirdi.⁴⁹

Bu, ümumi bir məsələ idi, yoxsa bəzi ailələr tərəfindən tətbiq olunurdu? Bunu dəqiq bilmirik. Bununla belə, müsəlman kişilərə əmr olunduğu halda qadınlara əmr olunmaması, habelə, həzrəti peyğəmbərin (əs) və məşhur əshabələrin uşaqlarının sünnət olunduğuna dair mötəbər rəvayətlərin olmamağı onun o dövrdə arabir tətbiq olunduğunu göstərir. Bəzi alimlər hesab edirlər ki, sünnət əməliyyatını lazım bilən artıqlıq şərqli qadınlarda müşahidə olunur; deməli, bu, onlarla əlaqədar bir məsələdir.

Qız-qadın sünnətinin məqsədi

Bəzi Ərəb qəbilələri cinsiyyətləri və təcavüzə məruz qalan seksuallıqları səbəblərindən qız uşaqlarını diri-diri torpağa basdırırlar. Bunu nəzərə alaraq demək olar ki, qız sünnəti onların seksuallıqlarını inkişaf etdirmək məqsədilə tətbiq olunduğu kimi, bunun səviyyəsini azaltmaq məqsədilə də həyata keçirilib.⁵⁰ Peyğəmbərimizə (əs) aid olunan hədislər də hər iki məqsədin mümkün olduğuna işarə vurur.

b) Qız sünnətinin mahiyyəti

Qız sünnəti qadının seksual həzz mərkəzi olan və qadında kişi cinsiyyət üzvünün müqabili kimi qəbul edilən klitor üzərində aparılan kişi sünnətinə oxşar bir əməliyyatdır. Başqa sözlə, "klitoru halqa kimi əhatə edən, qarplayan, bəzən bir

⁴⁹ Buxari, *Qüsl*, 28.

⁵⁰ İbn Kəsir, *Təkvir* surəsinin təfsiri, 8-9-cu ayələr.

qalpaq-kisə kimi örtən dərinin aradan qaldırılması əməliyyatıdır."⁵¹

Bizim dövrümüzdə olduğu kimi, elmi cəhətdən qeyd edilən formada izah edilə bilməsə də, belə bir şey var idi və seksual ləzzət mərkəzi olmağı məlum idi. Qız sünnəti məhz buna görə klitora tətbiq olunurdu. Məlum idi ki, birbaşa klitora müdaxilə etmək və ya onu kəsib atmaq cinsi şikəstliyə gətirib çıxardır. Bu da bilinirdi: Sünnət əməliyyatını onu əhatə edən dəriyə tətbiq etmək isə qadını seksual cəhətdən doyuma çatmağına xidmət edir. Bu səbəbdən də lazımı qədər həssas hərəkət olunurdu.

c) Məsələnin dini cəhətdən əhəmiyyət və hökmü

Qız sünnəti ilə əlaqədar olaraq Muhəmməd peyğəmbərə (əs) aid edilən hədislərdə bu əməliyyatın seksuallığı inkişaf etdirən cəhətinə işarə vurulur:

*"Kişilər üçün sünnət olmaq peyğəmbərlərin yolundan getmək deməkdir. Qadınlara üçün də bir dəyərdir."*⁵²

Peyğəmbərimizə (əs) aid olduğunu inkar edən fikirlərin əksinə, onun tərəfindən deyildiyini qəbul edə biləcəyimiz bu

⁵¹ Klitor

"Klitorun həcmi qadıncıdan qadına fərqli olur. Baş və gövdəsinin ümumi uzunluğu orta hesabla 3 santimetr olmaqla yanaşı, 7 santimetrə qədər çata bilər. Klitorun baş hissəsinin həcmi də xeyli dərəcədə qeyri-sabitdir və 3-8 millimetr arasında olur. Təqribən 8000 sinir lifi olan bir quruluşa malikdir."

Qeyd: Klitor və aşağıda qeyd olunan klitoropeksi (*ing.* Clitoropexy; bir növ cinsiyyət dodaqlarının korreksiyası) ilə əlaqədar məlumatlar doktorsitesi.com sayından götürülmüşdür. Əlavə olaraq baxın: Fritz Kahn, *Təmasül həyatımız*, İstanbul, 1971-ci il, s. 29.

⁵² Əbu Davud, *Ədəb*, 167; əs-Sünənu-l-kübra, 8/325.

Qız sünnəti ilə əlaqədar hədis rəvayətləri bizim təsbitlərimizə əsasən Kütubi-sittədə təkcə bu mənbədə qeyd olunub.

hədis sünnətin qadınlar üçün vacib bir əməliyyat olduğunu bildirmir; müxtəlif mədəniyyətləri sintez edən İslamaqədərki cəmiyyətdə tətbiq olunan və lazımı formada yerinə yetirildiyi vaxt bir problemə səbəb olmamağı bir tərəfə, seksuallığı inkişaf etdirən bu əməliyyatı tətbiq oluna bilən bir gözəllik kimi təsdiq edir.

Bununla belə, Şafei məzhəbinə mənsub olan alimlər belə hesab edirlər ki, sünnət olmaq kişilərə olduğu kimi, qadınlara da vacibdir.⁵³ Güman ki, qız sünnəti İslamı deyil, təkcə onu dilə gətirənləri maraqlandıran (yəni, onlar üçün qüvvədə olan) bu fikrə görə Şafei məzhəbinin yayıldığı Misir və Sudan kimi müsəlman ölkələrində özünə yer tuta bilir. Onu İslam dini tərəfindən vacib bilinməyən, yerinə yetirilməsi sadəcə olaraq adət-ənənə baxımından mümkün bir iş hesab edən Hənəfi məzhəbinin hakim olduğu Türkiyə kimi ölkələrdə isə qız sünnətinə maraq omayıb. Bununla belə, bir çatışmazlıq kimi də qiymətləndirilməyib.

d) Qız sünnətinin seksual cəhətdən əhəmiyyəti

Bu məsələnin əsas mövzumuz olan seks baxımından əhəmiyyəti budur ki, qız sünnətinin məsləhət bilinməyindəki məqsəd seksual həzzalmanı korlamaq deyil, inkişaf etdirməkdir. Çünki oğlan uşaqlarının sünnət etdirilməsi ilə əlaqədar həvəsləndirici hədislərdə məqsəd göstərilmədiyi halda, qız uşaqlarının sünnət etdirilməyi ilə bağlı hədislərdə (yaxud da hədis olduğu irəli sürülən sözlərdə) seksual məqsəd açıq surətdə bildirilib.

⁵³ Avnu-l-məbud şərhü sünəni Əbu Davud, 14/185.

Bir hədisdə qeyd edilir ki, Allahın elçisi qız sünnətçisi kimi tanınan Ümmü Ətiyyə adlı qadına belə bir tapşırıq verib:⁵⁴

لَا تُنْهَكِي، فَإِنْ ذَلِكَ أَحْطَى لِلْمَرْأَةِ وَأَحَبُّ لِلْبُعْلِ

- (Qızları sünnət etdikdə) *toxunmaqla kifayətlən* (klitora və ondakı sinirlərə toxunma; bu işi onu əhatə edən hissədə gör). *Belə etmək qadına daha çox ləzzət verir, ərini də daha çox xoşbəxt edir.*⁵⁵

Məlum olduğu kimi, əsas məqsəd ər-arvadın xoşbəxtliyidir. Bu rəvayətdən belə başa düşülür ki, Qərb dünyasında, eləcə də, yerli kütləvi informasiya vasitələrində qadının intim dünyasını məhv edən bir vəhşət əməliyyatı kimi təqdim olunan qız sünnəti əslində seksual həzz hissini inkişaf etdirmək məqsədilə məsləhət görülür. Əgər qız sünnəti seksual həzzalmanı azaltmaq məqsədi ilə klitoru kəsib atmaqla – **Firon sünnəti** formasında tətbiq edilirsə, yaxud da bu əməliyyat primitiv üsulla və bacarıqsız şəxslər tərəfindən aparıldığı üçün belə bir mənfi nəticəyə səbəb olursa, onu tətbiq etməmək lazımdır. Çünki qadının seksuallığına mənfi təsir göstərmək zülmüdür. Zülm isə bütün növləri ilə haramdır.

e) Qadınlarda sünnətəoxşar əməliyyat

Klitor və onu əhatə edən dərinin quruluşu hər bir qadında anadangəlmə müxtəlif ölçülərdə olur. Bu da bəzi qadınlarda zahiri bir eybəcərlik və orqazm probleminə səbəb olur. Buna görə də estetik-plastik cərrah-ginekoloqlara müraciət olunur.

⁵⁴ Bu sözün Allahın elçisi (əs) tərəfindən deyilib deyilməməsi məsələsi mübahisəlidir. Daha doğrusu, bu məsələdə həmrəylik yoxdur. Bəzi şəxslər belə hesab edirlər ki, bu söz peyğəmbər tərəfindən deyilib.

⁵⁵ Əbu Davud, *Ədəb: babu ma caə fi-l-xitan* (Avnu-l-məbud, 14/184).

["Bəzi həkimlər onlara xüsusilə orqazma çata bilməmək şikayəti ilə müraciət edən qadınlara klitoru kənardan əhatə edən dərinin qısaltılması, yəni, "klitorun soyulması" əməliyyatını tövsiyə edirlər. Buradakı məqsəd klitorun cinsi əlaqə vaxtı kişi cinsiyyət üzvü ilə birbaşa təmasını təmin etməkdir. Bu kimi əməliyyatlar kişi sünnətindən fərqli deyil."]

Mütəxəssislər tərəfindən bəzi qız uşaqları üçün lazımlı hesab olunan qız sünnətinin faydalı olduğunu oxşar əməliyyatların klitoropeksi adı ilə müasir tibbin apardığı əməliyyatların arasına daxil olması da təsdiq edir:

Klitoropeksi (clitoropexy): Klitorun üstündəki dəri onu gizlətdiyinə görə şəhvani cəhətdən oyana bilməməklə əlaqəli orqazm problemi olan qadınlarda həmin dəri əməliyyatla götürülür. Beləcə, klitor üzə çıxardılır və qadının problemi aradan qalxır.⁵⁶

⁵⁶ Aşağıdakı izah mətni "doktorsitesi.com" adlı internet saytından iqtibas edilmişdir: "Hamımızın bildiyi kimi, seksual oyanmada **klitor** və **G nöqtəsi** bir növ açar rolunu oynayır. Klitor kişi cinsiyyət üzvünün baş hissəsinin qadındakı ekvivalentidir və EROGEN dediyimiz seksual oyanma vaxtı qanlanma (ona daxil olan qan) səviyyəsi artaraq həcm baxımından böyüən bir quruluşa malikdir. Bəzi hallarda klitorun üstündəki dəri qatlantısı çox olur və bu, klitorun böyük görünməyinə, habelə, formasının pozulmağına gətirib çıxardır. Bununla yanaşı, həmin qatlantı klitorun oyandırılmağına və orqazma da maneçilik törədir. Bu kimi problemlərlə üzləşən qadınlarda klitorun üstündəki dəri qatlantısını estetik cərrahiyyə metodları ilə götürmək mümkündür. Biz bununla klitoru kiçildirik. Bununla da həm estetik görünüşü düzəldir, həm də klitorun daha çox oyandırılı bilməyini mümkün hala gətiririk. Bu əməliyyata CLITOROPEXY deyilir. Bu əməliyyatla həm seksual oyanma qüsuru olan qadınlarda, həm də klitorunda estetik baxımdan problem olan qadınlarda çox yaxşı nəticələr əldə etmək mümkündür."

Təhlil

a) Mülayim iqlimi olan Mədinədə qız uşaqlarının bəziləri olsa da, Allahın elçisinin (əs) məlumatı daxilində sünnət edilib.

b) Allahın elçisi (əs) adət-ənənə çərçivəsində və bunun məqsədinin qadının seksual doyuma çatması olduğunu qeyd edərək qız uşaqlarının sünnət olunmağını məsləhət bilən ifadələr işlədib.

c) İndiki dövrdə dünyəvi ölkələrin qadınlarda belə, hər cür əyani seksual təhrikə üzləşməklərinə baxmayaraq seksual doyumuzluq nisbəti yüksəkdir.

Bütün bunlar bu məsələ üzərində təzədən düşünməyi və tədqiqat aparmağı vacib hala gətirir. Həmçinin bəzi klitorlarda seksual doyuma maneçilik törədən artıqlığın olduğu məlumdur və sünnət əməliyyatının zəruriliyi qəbul edilir. Bunun üçün də estetik-plastik cərrah-ginekoloqlara müraciət olunur.

Bəli, Misir və Səudiyyə Ərəbistanı kimi xalqı müsəlman olan ölkələrdəki qız sünnəti məsələsi cinsi həyat çərçivəsində təzədən nəzərdən keçirilməli, lazımı müqayisəli tədqiqatlar aparılmalı və bu məsələ olmalı olduğu müsbət hala gətirilməlidir.

Burada bir məsələyə də toxunmaq istəyir və bunu faydalı hesab edirik: Belə ki, kişilərə tətbiq olunan sünnətin böyük faydaları sübuta yetirilib. Buna baxmayaraq bu sahədə lazımı təşəbbüsləri göstərməyən, göstərə bilməyən və elmi sübutlardan çox qınayıcı ideoloji yanaşmaları birinci plana çıxardan qeyri-müsəlman tibb mütəxəssislərinin fikirlərini elmi məlumat kimi qiymətləndirmək olmaz. Elə isə müsəlman

elm xadimləri bu məsələ ilə mütləq maraqlanmalıdırlar.

Gəlin, seksual cəhətdən xoşbəxtlik üçün lazımı öhdəliklərdən biri olan qız sünnəti mövzusunun bir hədis rəvayəti ilə başa vuraq:

Ümmü-l-Mühacir adlı möminə xanım belə nəql edir:

Mən Rum məmləkətindən əsir götürülən kənzlərin arasında idim. Həzrəti Osman bizə müsəlmanlığı başa saldı. Məndən və bir nəfər kənzdən başqa müsəlmanlığı qəbul edən olmadı. Həzrəti Osman bizim haqqımızda belə dedi:

*Bunları aparıb sünnət etdirin və çimizdirin.*⁵⁷

Mövzunu başa vurarkən...

Qadında ən güclü həzzalma bölgəsi olub əsas funksiyası orqazma çatmağı təmin etmək olan klitorun yaradılması göstərir ki, Rəbbimizin məqsədi qadının öz seksuallığını ən yüksək səviyyədə yaşamağıdır.

Bu ilahi məqsəd ortada ola-ola qız sünnəti tətbiq olunma forması ilə qadının seksuallığının əleyhinə nəticə verirsə, albəttə ki, zülmüdür. Zülm olduğuna görə də haramdır. Lakin onun 14 əsrdən bəri İslam mədəniyyəti hövzəsində (ilahi iradə çərçivəsində) qadının seksual xoşbəxtliyini təmin etmək məqsədi güdən bir prinsipə əsaslandırılması qadınliq üçün təqdirəlayiq bir haldır.

⁵⁷ Avnu-l-məbud, 14/184.

Seksual cəhətdən xoşbəxtlik üçün yerinə yetirilməli olan öhdəliklər - 4

Saqqal və bığ saxlamaq

“Harun Musaya belə dedi: “Ey qardaşım! Saçımı saqqalımı burax.” (Taha, 20/94)

Kişinin kişi kimi, qadının da qadın kimi görünməyi və bu cür hərəkət etməyi ər-arvadın arasında seksual istəkləri inkişaf etdirib artıran və onları doyuma çatdıran səbəblərdəndir.⁵⁸ Buna görə də İslam dini kişiyyə bığ və saqqal saxlamağı, qadına da saçını uzatmağı əmr edib.

Bığ və saqqalın dindəki yer (hökm) və əhəmiyyəti

a) Dindəki yeri (hökm)

Allahın rəsulu bığ və saqqalı əvvəlki peyğəmbərlər tərəfindən təbliğ edilən bütün şəriətlərdə mövcud olan və həyata keçirilən bir öhdəlik kimi belə izah etmişdir:

“Bığı qısaltmaq və saqqal saxlamaq da fitrətdən – bütün peyğəmbərlərin əməllərindəndir.”

O (Allah onun şanını ucaltsın), möminlərə bığ və saqqal saxlamağı belə tapşırırmışdır:

[“Bığı yaxşıca qısaltın. Saqqalı uzadın. Belə edin ki, yəhudilərə oxşamayasınız.”

⁵⁸ Bığ və saqqal məsələsi ilə əlaqədar hədisləri, eləcə də, fiqhi ictihadları, irəli sürülən fikir və tənqidləri və bu mövzuya dair sual və cavablarını birlikdə oxumaq və məlumat almaq istəyənlərə təzə adı ilə “Oxşamalardan qorunmaqla müsəlman kimliyimizi mühafizə etmək” kitabımızı tövsiyə edirik.

"Bütperəst-materialistlərə zidd olun. Bıgı qısaldın, saqqalı uzadın."]⁵⁹

"Rəbbim mənə saqqalımı uzatmağı və bıgımı qısaltmağı əmr etdi", - deyən və ömür boyu saqqallı olan peyğəmbərimiz öz ümmətinin bütün kişilərinə: "Saqqal saxlayın", - deyə, tapşırıq verib. Onun bu əmrini əshabələr və müctəhid alimlərin çox böyük əksəriyyəti yerinə yetirilməsi vacib olan bir əmr kimi qiymətləndirmiş və özləri də buna əsasən hərəkət etmişlər. Üzü qırılmağı isə yaradılış nizam-intizamının dəyişdirilməsi, müsəlman olmayanlara və qadınlara oxşamaq, habelə həzrəti peyğəmbərin buyuruqlarına zidd hərəkət etmək kimi qiymətləndiriblər.

Həmfikir olmadığımız bəzi İslam alimləri belə hesab edirlər ki, saqqal və bıg həzrəti peyğəmbərin dövründəki adət-ənənədən irəli gəlir və bunun cavabdehlik yükləyən bir cəhəti yoxdur.

Quran həzrəti Harunu saqqallı bir şəxs kimi tanıdır (Taha, 20/94). Arxeoloji tapıntılar və müsəlman mənbələri də həzrəti İbrahim, həzrəti İsa və həzrəti Muhəmmədin saqqallı olduğunu qeyd edir. Həzrəti İsanı saqqallı təsvir edən kilsə ikonaları da qeyd etdiyimiz bu həqiqəti təsdiq edir. Bu məlumatlarla yanaşı, saqqalın bütün peyğəmbərlərin şəriətlərində mövcud olduğunu izah edən fitrət hədisinə əsasən də bütün peyğəmbərlərin saqqallı olduğunu deyə bilərik.

⁵⁹ Hədislərlə tanış olmaq üçün baxın: Müslim, *Təharət*, 56; Tirmizi, *Ədəb*, 14; İbn Macə, *Təharət*, 8; Buxari, *Kitabu libas babu ifali-liha*, əl-Camiu-s-səğir, 1/1; Yusif Nəbhani, *Hüccətullahi ələ-l-ələmin*, 521; Fiqhdəki fikirlər üçün baxın: *Əl-Fiqhu ələ-l-məzahibi-l-ərbəa*, 2/45.

b) Bıg və saqqalın şəxsi və ictimai əhəmiyyəti

Bıg və saqqal möminləri bir-biri ilə tanış edən, onları bir-birinə qaynadıb qarışdıran, cəmiyyətin fərdə müsbət mənada nəzarət və təzyiqinə səbəb olan bir geyim-kecim elementidir.

Bıg və saqqal xüsusilə indiki dövrdə müsəlman kimliyinin formalaşmasına xidmət edən bir məsələdir. Bir növ yad mədəniyyət imperializminə zidd çıxmaqdır.

Bıg və saqqalın sekslə əlaqəsi

Kişi olaraq yaradılmağın təzahürü olan bıg və saqqal fizioloji cəhətdən həddi-bülüğa çatmağın əlaməti, eləcə də, kişi kimi inkişaf etməyin sübutudur.⁶⁰ Bıg və saqqal saxlamaq məhz bu səbəbə görə bütün mədəniyyətlərdə olduğu kimi, dünyəvi Qərb mədəniyyətində də öz varlığını qoruyub saxlayır.

Kişinin bədənində seksualılıqla əlaqədar hormonların lazım olduğu kimi fəaliyyət göstərdiyini sübuta yetirən bıg və saqqal

⁶⁰ **Saqqalsız olduğu halda saqqallı görünmək**

"Bu gün belə qəbul olunur ki, cənəmizin çıxıq quruluşunun yeganə bir funksiyası vardır; belə ki, çıxıq saqqallı cənə kişilərə məxsus olan və özünü ətrafındakılara qəbul etdirən bir seksual işarə funksiyasını yerinə yetirir.

İlk baxışda əksəriyyəti hər səhər üzlərini uzun-uzadı qırmaq üçün cidd-cəhd edən müasir kişilərin bu günə qədər ülgücdən savayı bir sınağa təşəbbüs etməməyini qaribə qarşılamaq mümkündür. Ancaq ikinci baxışda bunun bünövrəsində duran səbəbi görmək olur. Belə ki, bu, nə qorxaqlıqdır, nə də "öz başının ağası" olmaqdan məhrumiyət. Burada əsas məsələ sadəcə olaraq saqqalsız vaxtında belə, saqqallı görünmək kimi ikitərəfli bir istəyi əks etdirməkdir. Üzü qırmaq sifətin alt tərəfindəki yarisində kişiyana – göyümtül bir kölgə buraxır. Məhz bu kölgə orada tük bitdiyinə sübutdur. Əgər təzə bir metodla kişilərin saqqalları (üzlərindəki tüklər) tamamilə aradan qaldırılsaydı, başqa sözlə desək, oradakı göyümtül kölgə yox olsaydı, bu üzün sahibi güzgüdəki qadınabənzər görüntüdən güman ki, heç də razı qalmazdı." (Baxın: Desmond Morris, *Səvmək toxunmaqdır*, Sander nəşriyyatı, s. 6)

kişiyana mesajlar vermək üçün yaradılan və seksual gücü artıran kişilik dəyərlərindən birini təşkil edir.

Qeyd edək ki, bığ və saqqalın əleyhinə şərtləndirici mədəni korlanmaya məruz qalmayan şəxslər tərəfindən bığ-saqqal və seks arasındakı əlaqə bilinən və dilə gətirilən bir həqiqətdir.

Yeri gəlmişkən, burada bığın seksual münasibətlərə sirayət edən müsbət və mənfi cəhətlərinə də toxunmaq lazımdır. Belə ki, bığ və saqqal, yaxud da tək-cə bığ saxlayan mömin bir şəxs onun formasına, habelə, təmizlik məsələsinə çox fikir verməlidir.⁶¹ Çünki haradasa ağıza girən bığ xüsusən də cinsi əlaqədən qabaq yaxşı-yaxşı yuyulub ətirlənməsə, seksual nifrətə səbəb ola bilər. Axı dodaqlar sevimlərin əsas elementləridir!

Allahın elçisi buna görə belə demişdir:

مَنْ لَمْ يَأْخُذْ مِنْ شَارِبِهِ فَلَيْسَ مِنَّا

“Bığımı qısaltmayan bizim yaşayış tərzimizdə olanlardan deyil.”⁶² Ona aid olunan bir hədisdə isə baxılıb düzəldilməyən bığın sekslə bağlı eyni tarixi bir həqiqətə toxunaraq belə izah etmişdir:

⁶¹ Allahın elçisinin hədislərinə əsasən saqqalın uzunluğu ən boy-buxunlu kişilərdə belə, bir tutumu keçməməli və ümumiyyətlə kişinin bədən quruluşuna uyğun olmalıdır. Bığ isə elə olmalıdır ki, üst dodağın dərisi görünməlidir (tüklərin arasında itib batmamalıdır).

⁶² Tirmizi, *Ədəb*, 16.

“Bığlarımızı (dodaqlarımızı keçməyən formada yaxşıca) qısaltın. Bəzi İsrail oğulları bığlarını kəsib düzəltmədiklərinə görə (bəzilərinin) qadınları zina etdilər.”⁶³

Bir təsbit⁶⁴

Kitabımızın bu fəslini “Oxşamalardan qorunmaqla müsəlman kimliyimizi mühafizə etmək” adlı kitabımızdan iqtibas etdiyimiz bir təsbitlə başa vururuq:

Saqqal və bığ xüsusilə mədəniyyət sahəsindəki imperializmin hökm sürdüyü dövrlərdə müəyyən qədər İslam qadınının örtüyü kimidir. Örtük şüurlu surətdə İslam iman və yaşayış tərzini simvollaşdıran libasu-t-təqvanın üstündən taxıldığı vaxt öz əxlaqi məqsədinə çatır. Eynilə bunun kimi, saqqal və bığ da öz məqsədinə ancaq libasu-t-təqva ilə birləşdiyi vaxt çata bilər. Buna görə də saqqal və bığ saxlanmalı, amma müsəlman kimliyini təmsil edə bilən bir kamilliyə çatmağa da say göstərilməlidir. Əks təqdirdə, savab və faydanın əvəzinə günah və zərər bir yərə cəm olar.

Seksual cəhətdən xoşbəxtlik üçün yerinə yetirilməli olan öhdəliklər – 5

Seksual xarakterli yad təsirlərdən qorunmaq

Ər və arvad ailə həyatında cinsi həyatın qarşılıqlı doyum çərçivəsində davam etməyi üçün bir-birinə sevgi bəsləməli və hörmət etməlidir. Əlavə olaraq, seks baxımından sadəcə olaraq

⁶³ Hədislər üçün baxın: Tirmizi, *Ədəb*, 16; əl-Camiu-s-səğir, 2/87; Ləvamiu-l-uqul, 3/562.

⁶⁴ Burada: Əvvəl deyilmiş bir sözün, fikrin və s.-nin düzgünlüyünü təsdiq etmə, qəbul etmə, sabitləşdirmə. Azərbaycan dilinin izahlı lüğəti, Şərq-Qərb nəşriyyatı, Bakı, 2006-cı il, 4-cü cild, s. 327.

bir-birlərindən istifadə hüququna malik olduqlarını da şüurlu surətdə bilməlidirlər.

Bu hiss və şüurlu tutumu davam etdirmək üçün də ailə yuvasını xüsusilə seksual xarakterli yad təsirlərdən qorumaq lazımdır.

Qeyd edək ki, qorunma və qoruma ilk növbədə kişinin yerinə yetirməli olduğu bir öhdəlikdir. Çünki ailənin üzvləri arasında dolanışq xərclərini təmin etməyə görə cavabdeh olan əsas şəxs odur. Deməli, ailədən kənar münasibətlər kişi tərəfindən tənzimlənməlidir. İslam dininin prinsip halına gətirdiyi məsləhət-məşvərət qaydasına əsasən qadının fikirləri də nəzərə alınıb hörmətlə qarşılansa da, nəticə etibarilə kişinin apardığı tənzimləməyə üstünlük verilir.

Aşağıdakı hədis müəyyən edir ki, qadın ərinin timsalında evlilik əqdinin xüsusilə sekslə bağlı öhdəlikləri məsələsində itaətkar olmalıdır.

Muaz ibn Cəbəl Allahın elçisinin (əs) belə dediyini nəql edir:

*“Allaha iman gətirən qadının ərinin istəmədiyi şəxsi evinə qəbul etmək və ərinin evində başqa bir şəxsə itaət etməyə ixtiyarı yoxdur. Ərindən xəbərsiz ictimai münasibətlər qurmağa, əlavə olaraq, ərinin yatağından uzaqlaşmış onu seksual haqlarından məhrum etməyə də haqqı yoxdur.”*⁶⁵

İndi isə ailənin seksual cəhətdən xoşbəxtliyi üçün yad seksual təsirlərdən qorunmaq məqsədilə yerinə yetirilməli

⁶⁵ Hakimdən *Hüsnü-l-üsvəti*, bab 470 (fi tərğibi-z-zövci fi-l-vəfai, s. 554).

Buna oxşayan, ancaq səhih olan hədislər üçün baxın: Tirmizi, *Rəda*, 11; İbn Macə, *Nikah*, 3; ət-Tac, 2/313.

olan öhdəliklərə bəzi misallar verəcəyik. Təbii ki, bu misalları çoxaltmaq da mümkündür.

Mənfi mühitlər və dost-tanıqlar

Kişi onu eşqbazlıq və nəticədə zinaya aparan iş-güc mühitlərindən uzaq durmalıdır. Haram əyləncə və zinaya aludə olan şəxsləri dost tutmaqdan da uzaq olmalıdır.

Əri tərəfindən İslami və elmi-əqli cəhətdən gözəl işlərə dəvət olunub xəbərdar edilməli olan qadın da ata, qardaş və dayı kimi məhrəmi olanlardan başqa kişilərlə münasibətini vacib olub olmamaq meyarına əsasən məhdudlaşdırmalıdır. Bunlardan lazımlı olan işləri də ictimai yerlərdə, yaxud da üçüncü şəxslərin şahid olduğu bir şəraitdə görməlidir.⁶⁶

Ərdə olan bir qadın öz azad iradəsi ilə müsəlmanlıqdakı örtünmə əmrinə laqeyd yanaşan, münasibətləri zina həddinə çatmasa belə, kişilərlə oturub duran qadınlarla da daimi surətdə görüşməməlidir. Əri ilə münasibətlərindən, yaxud da seksual fantaziyalarından bəhs edib emosional azgınlığa səbəb olan qadınlarla qonşuluq münasibətlərini də zərurət-vaciblik prinsipinə əsasən tənzimləməlidir.

Yeri gəlmişkən, şəxsi münasibətlərdə ehtiyatlı olmaq lazım gələn digər məsələləri “Qadın-kişi birgəliyi” fəslində izah etməyə çalışacağıq.

Deməli, yuxarıda izah olunan məsələlərə diqqət yetirilsə, seksual hislərin kənara çıxmağının qarşısı əsas etibarilə alınar.

⁶⁶ Əziz peyğəmbərimiz (əs) qadınları zərurət sərhədlərindən kənar formada xüsusi yerlərdə naməhrəm kişilərlə danışmaq söhbət etməkdən çəkindirmişdir. Müsəlman qadın da öz növbəsində bu qadağanı pozmaqdan çəkinməlidir. Baxın: Təbəri, *Mümtəhinə*, 60/12; İbn Kəsir, *Mümtəhinə*, 60/12.

Televizor və mətbuat

İndiki dövrdə insana canlı mühitlər qədər təsir edən, hətta ondan da çox təsir göstərən 2 mühit var: Bunlardan biri televizor, digəri isə mətbuatdır.

Əgər evdə televizor varsa və işlədilsə, verilişləri diqqətlə seçmək lazımdır. Fiziki quruluşları (boy-buxun və sairə) insanın zəhin və ürəyində özünə yer tutan aktyor və aktrisaların oynadığı, o cümlədən içində erotik məqam və səhnələr olan verilişlərdən mütləq surətdə uzaq durmaq lazımdır.

Televiziya veriliş və yayımları kimi oxunan qəzet və jurnallar da diqqətlə seçilməlidir. Beləliklə, içərisində İslami dəyərlərlə, habelə iman və əxlaq dəyərləri ilə ziddiyyət təşkil edən yazı və şəkillər olan nəşrlər evə buraxılmamalıdır.

Televizor və mətbuat məsələsində lazımi etina və həssaslıq olmadıqca ailənin ümumi mənada İslami, xüsusi mənada isə cinsi əxlaqını qorumaq çox çətin olur. Çünki böyük sənətkar kimi təqdim olunan neçə-neçə məşhur fahişələr, homoseksual və lezbiyanlar, abır-həyası qalmamış qoşa şəxsiyyətli kişi və qadınlar televizor və mətbuat vasitəsilə evlərimizə, hətta yataq otağımıza qədər gələ bilirlər!

Ekranın cəzəbetmə gücünə, eləcə də, göz oxşayan nəşr və yayım texnologiyasına, sistemə və mütəmadi təbliğatların effektiv gücünə də malik olan həmin səviyyəsiz insanlar bizimlə dolaylı formada danışır, öz haram yaşayışları və xoşagəlməz macərələrini bizə "nümunəvi" və "qibtə ediləsi" bir həyat tərzini kimi təqdim edirlər! Təbii ki, bu cür insanları istər həqiqi mənada, istərsə də ekran vasitəsilə evə buraxmaq olmaz!

Yuxarıda qısa formada izah etdiyimiz məsələlərdə ehtiyatlı olmaq lazımdır. Çünki haram məsələsində olduğu kimi, harama aparan əməl və münasibətlərdən uzaq durmaq da Quranın bizə buyurduğu əsas öhdəliklərdəndir. Üstəlik Quran yaradılış nizam-intizamını qoruyub saxlaya bilən insan təbiətinin də pis qarşılacağı iş və kənar münasibətləri *fəvahiş* kimi səciyyələndirir. Bu kimi şeyləri: **"Fəvahişə yaxınlaşmayın"**, - deməklə haram hesab edir; qadağan olduğunu bildirir.⁶⁷

Allahın elçisi (əs) də Qurana əsasən *"Pis dostdan uzaq ol"*, - buyurub. O, qadınlaşan kişiləri və kişiləşən qadınları *lənətləyib*. Onları **evlərə buraxmamağı** tapşırırmış, hətta onları **şəhərdən kənara** çıxartmışdır.⁶⁸ O, həyat yoldaşı ilə sevimə və cinsi əlaqələrini başqalarına danışanları da **erkək və dişi şeytanlara** oxşadıb.⁶⁹

İslam dininin əxlaq və cinsi həyatla bağlı ümumi prinsiplərini əsas tutan müsəlman alimlərinin də namuslu qadınları əxlaq baxımından səviyyəsiz qadınlarla görüşdürməyin haram olduğuna dair ictihadları var.⁷⁰

İslama müvafiq yaşamaq və seksual cəhətdən xoşbəxtliyini qoruyub saxlamaq istəyən şəxs qeyd edilən yad seksual təsirlərdən qorunmaq öhdəliyini diqqətlə yerinə yetirməlidir. Elə indidən qeyd edək ki, bu, kitabın ayrı bir fəslində tədqiq edəcəyimiz seksual qısqanma ilə əlaqədardır.

⁶⁷ Baxın: Ənam, 6/108, 151.

⁶⁸ Baxın: Kəşfu-l-xəfa, hədis nömrəsi 854; Feyzu-l-qədir, 5/271; Ət-Tac, 3/33.

⁶⁹ Əbu Davud, *Nikah*, 49.

⁷⁰ Baxın: İbn Abidin, 6/371; İslamda halallar və haramlar, 2/245.

Seksual cəhətdən xoşbəxtlik üçün yerinə yetirilməli olan öhdəliklər – 6

Cinsi həyatın məhrəmiyyət və sirlərini qoruyub saxlamaq

Cinsi həyatı doyğunluğa çatdıran amillərdən biri də onun məhrəmiyyət və sirlərini qoruyub saxlamaqdır.

Məhrəmiyyəti qorumaq

a) Cinsi həyatın məhrəmiyyətini mühafizə etmək üçün hər şeydən əvvəl şəri məskənə malik olmaq lazımdır. Başqaları – bütün digər insanlar da öz növbələrində bu yerin məhrəmiyyətinə Allahın Qurandakı əmrinə (Nur, 24/27) əsasən hörmət göstərməli, toxunulmazlığına xələl gətirməməlidirlər:

“Ey möminlər! Öz evlərinizdən savayı evlərə yiyələrinizdən icazə almadan və onlara salam vermədən daxil olmayın. Əgər fikirləşsəniz, belə bir ədəb-ərkan qaydasına rəyət etməyin sizin üçün xeyirli olduğunu dərk edərsiniz.”

Şəri məskən nə deməkdir?

Bu, ər tərəfindən arvadı üçün hazırlanması vacib olan mənzil deməkdir. Varlı-hallı ər üçün şəri məskən müstəqil bir evdir. Ortabab ər üçün isə heç olmasa, təkotaqlı, mətbəx və ayaqyolu-hamamı ayrı olan bir mənzil deməkdir.⁷¹

Xilqət və təbiətindəki həya hissini mühafizə edib korlanmayan, xüsusilə də İslam tərbiyəsi alan kişi və qadın həyalı, yəni, utanma hissinə malik olur. Ata-ana kimi yaxın qohumlarla olsa da, müstəqil olmayan - “ev içində ev” qəbilindən yerlərdə birlikdə yaşadığı vaxt lazım olduqda və

⁷¹ Hüquqi-islamiyyət və istilahi-fiqhiyyət qamusu, 2/450.

istənilədiyi kimi hərəkət edə bilməmək, eyni zamanda intim münasibətlərinin üzə çıxacağından ehtiyat etmək həm kişini, həm də qadını sarsıda bilər.

Özünü yuyunmaq və örtünmək kimi dini öhdəliklərə xələl gətirən bu mühiyyətdən qorumaq və şəri məskənə malik olmaq vacibdir. Buna görə də bütün imkanlardan istifadə etməli, ayrı bir ev, mənzil və ya müstəqil bir yerdə yaşamaq lazımdır ki, cinsi həyat – seksual münasibətlər üçün şərait olsun.

Deməli, seksi də əhatə edən xoşbəxtlik mühiti şəri məskəndə formalaşa bilər. Odur ki, qadını ancaq şəri məskəni hazırladıqdan sonra qadınlıq borcuna görə cavahdeh hesab etmək olar.⁷²

Sirləri saxlamaq

b) Seksual həyatla əlaqədar sirlər də saxlanmalıdır. Başqa sözlə desək, ər-arvad öz seksual motivli hərəkətlərini ifşa etməmək məsələsində bir-birlərini arxayın etməlidirlər. Əziz peyğəmbərimiz (əs): *“Cinsi əlaqə vaxtı baş verənlər ər-arvada verilən bir əmanətdir. Onu açıb danışmaq ən böyük xəyanətdir”*, - demişdir.⁷³ Beləliklə, bu xəyanəti edən ər-arvad əvvəl də qeyd etdiyimiz kimi, peyğəmbərimiz (əs) tərəfindən erkək və dişi şeytanlara oxşadılıb.

Ər-arvadın hər biri seksual həyatın sirlərini saxlamalıdır. Bununla yanaşı, kişi bu məsələdə daha ehtiyatlı olmalı, beləcə, həyat yoldaşını arxayın etməlidir. Çünki seksual məqamların üzə çıxardılacağından ehtiyat edib qorumaq qadınların seksual hərəkətlərini məhdudlaşdırır; doyuma çatmamaq bir tərəfə,

⁷² Hüquqi-ailə qərarnaməsi, 71-ci maddə.

⁷³ Müslim, *Nikah*, 2, hədis nömrəsi 1436.

onların seksual cəhətdən daha da soyuqlaşmağına səbəb olur. Yaradılışlarındakı həya hissini itirməmiş qadınlarda mövcud olan bu həssaslığı nəzərə alan peyğəmbərimiz (əs) belə demişdir:

إِنَّ مِنْ أَشْرِّ النَّاسِ عِنْدَ اللَّهِ مَنْزِلَةً يَوْمَ الْقِيَامَةِ الرَّجُلَ يُفْضِي إِلَى امْرَأَتِهِ
وَتُفْضِي إِلَيْهِ ثُمَّ يَنْشُرُ سِرَّهَا

“Qiyamət günü Allah dərgahında ən pis insanlardan biri də öz arvadı ilə, arvadı da onunla sevişib cinsi əlaqədə olduqdan sonra arvadının sirrini (seksə dair hərəkət və xüsusiyyətlərini) açıb danışan kişidir.”⁷⁴

Seksual cəhətdən xoşbəxtlik üçün yerinə yetirilməli olan öhdəliklər – 7

Bədən və dişləri təmiz saxlamaq

“Allah təmizlik məsələsinə fikir verənləri sevər.” (Tövbə, 9/108)

Ərlə arvadın arasında baş verən əlaqələrin onları cinsi rahatlıq və doyuma çatdırmağı üçün ürəkdən və şəhəvi istəklə olmağı lazımdır.

Cinsi əlaqələrin üstündən keçən müddət həmin istəyi yaratsa da, kifayət deyil. Ər-arvad seksual cazibə yaratmalı və bunu inkişaf etdirməlidirlər. Bunun əsasını isə bədən və diş təmizliyi təşkil edir. Çünki təmizlik olmadan seksual cazibəyə malik olmaq mümkün deyil.

⁷⁴ Müslim, hədis nömrəsi 1437.

İslam dini təmizliyə böyük əhəmiyyət verir və bizim üçün bu mənada ideal bir şərait hazırlayır. Təmizliyin bizim dinimizdəki əhəmiyyətini Allahın rəsulunun aşağıdakı hədisi ilə də ifadə edə bilərik:

تَنْظِفُوا بِكُلِّ مَا اسْتَطَعْتُمْ فَإِنَّ اللَّهَ تَعَالَى بَنَى الْإِسْلَامَ عَلَى النَّظَافَةِ،
وَلَنْ يَدْخُلَ الْجَنَّةَ إِلَّا كُلُّ نَظِيفٍ

“İmkan daxilində - gücünüz çatdığı qədər təmiz olmağa çalışın. Allah İslam dinini təmizliyin üzərində qurub. Cənnətə ancaq pak olanlar daxil olacaqlar.”⁷⁵

İslam dininin məsləhət gördüyü təmizlik ev, iş yeri, yol və qida məhsullarını təmiz saxlamağı əhatə edir. Eynilə bunun kimi, pal-paltar və bədən təmizliyini də nəzərdə tutur.

Biz bu fəsildə sekslə birbaşa əlaqədar olduğuna görə bədəni təmiz saxlamaq məsələsinə xüsusi nəzər yetirəcəyik.

Ümumi mənada bədən təmizliyi və onun sekslə əlaqəsi

Şübhəsiz ki, bədən qabaq və arxa hissələrindəki üzvlər, habelə, pis iy yayan bədənələr şəhəvani istəklə birləşə bilməzlər; birləşsələr belə, sonradan diksinmə hiss edərlər.

Bəzi İslam hüququ mütəxəssisləri belə hesab edirlər ki, qadının cinsiyyət üzvündən həmişə xoşagəlməz iy gəlməsi ailə həyatına xitam vermək üçün hüquqi bir səbəb kimi qəbul oluna bilər. Bu da öz növbəsində cinsiyyət üzvünün sağlamlıq və təmizliyinin əhəmiyyət kəsb etdiyini sübuta yetirir.⁷⁶

⁷⁵ əl-Camiu-s-səğir, 1/33.

⁷⁶ Kitabın “Evliliyi axıra çatdıran seksual qüsurlar, xəstəlik və digərləri” fəslinə baxın.

Buna görə də öz seksual həyatlarında doyum və ahəngi təmin etmək məqsədi güdən ər-arvad bədənlərinin qeyd olunan yerlərini tərtəmiz saxlamalıdır.

Qeyd edək ki, təmizlik üçün seksual məqsədlə xüsusi bir şey göstərməyə ehtiyac yoxdur. Təkcə İslam dininin bir vəzifə halına gətirdiyi və məsləhət gördüyü təmizlik öhdəliklərini yerinə yetirmək kifayətdir.

Burada həmin öhdəlikləri aşağıdakı kimi xülasə etmək olar:

a) Kiçik və böyük təbii ehtiyacı ödədikdən sonra təmizlik üçün mütləq sudan istifadə etmək

Həzrəti peyğəmbər (əs) su ilə təharət edir (təmizlənir) və başqalarına da belə etməyi məsləhət görürdü. Həzrəti Aişə anamızın qadınlara bu cür məsləhət verməyinin səbəbi də budur:

- Utandığımıza görə xəbərdarlıq edə bilmədiyim ərlərinizə də deyiniz ki, su ilə təmizlənsinlər.

Deməli, bizim dinimizdə su ilə təmizlənməyin həzrəti peyğəmbər (əs) tərəfindən də qeyd edildiyi kimi, xüsusi bir yeri var. Aşağıdakı hədis də bunu sübuta yetirir:

Həzrəti Ənəs (ra) nəql edir:

Mədinəli möminlər olan Ənsarı öymək üçün Tövbə surəsinin 108-ci ayəsi nazil edildiyi vaxt həzrəti peyğəmbər (əs) onların özlərinin bunu necə qarşıladıklarını soruşdu:

- Ey Ənsar camaatı! Allah: "Orada tərtəmiz olmağı sevən möminlər var. Allah təmizlik məsələsinə fikir verənləri sevər", - deməklə, sizi təmizkarlığınıza görə öydü. Siz necə təmizləirsiniz ki?

Onlar bu suala belə cavab verdilər:

- Ya rəsulallah! Biz su ilə təmizlənilirik. Cənabətə (cünub olmaq) görə yuyunur, namaz qılmaq üçün də dəstəmaz alırıq.

Allahın elçisi bu nun üstündən belə dedi:

- Təmizlik işi belə görülməlidir. Bu minvalla təmizlənməyə davam edin.⁷⁷

Bədən su ilə təmizlənmədikcə qabaqlayıcı tədbir görülsə belə, şübhəsiz ki, bakteriya yuvası və müəyyən qədər də pis iy mənbəyi olur. Buna görə də bədən su ilə təmizlənmədikcə mükəmməl bir cinsi əlaqə üçün hazır ola bilməz. Bu, aydın bir məsələdir.

b) Əgər cinsi əlaqə səbəbindən daha tez-tez yuyunmaq mümkün deyilsə, peyğəmbərimiz həzrəti Muhəmmədin (əs) buyuruğuna əsasən həftədə mütləq bir dəfə başdan ayağa yuyunmaq

c) Peyğəmbərimiz (əs) tərəfindən qadağan olunduğuna görə (40 günü keçən təxirəsalma haram olur) bu müddəti keçməmək şərti ilə vaxtaşırı olaraq dırnaq tutmaq, qoltuq və qasıqlardakı tükləri təmizləmək⁷⁸

⁷⁷ İbn Macə, *Təharət*, 28, hədis nömrəsi 354; Mişkətu-l-məsəbih, hədis nömrəsi 369. Oxsar bir hədislə tanış olmaq üçün baxın: Tirmizi, *Təfsiru-l-Quran*, hədis nömrəsi 3099.

⁷⁸ İbn Macə, *Təharət*, 8, hədis nömrəsi 295.

Biz peyğəmbərimizin (əs) buyuruqlarına zidd olduğu üçün, eləcə də, müsəlman olmayan qadınlara oxşamaq demək olduğuna görə xüsusilə qadınlarımızda müşahidə olunan dırnaq uzatmaq qadağasından qorunmağa çalışmalıyıq.

d) Allahın elçisi: “Saçı olan şəxs (yuyub təmizləmək və daramaqla) ona qulluq etsin (baxsın)”, - dediyi üçün saçları təmiz və baxımlı saxlamaq⁷⁹

Yeri gəlmişkən, diş təmizliyi məsələsi mühüm olduğuna görə onu xüsusi bir fəsildə tədqiq edəcəyik. Bununla yanaşı, qeyd edək ki, bədəni təmiz saxlamaq seks baxımından böyük əhəmiyyət kəsb edir. Allahın elçisi (əs) elə buna görə hərbi səfərlərdən qayıtdıqda hələ Mədinəyə gəlib çatmadan əshabələrinə belə bir tapşırıq verirdi:

أَمَهُلُوا حَتَّى تَدْخُلُوا لَيْلًا أَيْ عِشَاءً لَكِي تَمَشِطَ الشَّعِثَةَ وَتَسْتَحِدَّ الْمُغِيبَةَ

Evlərinizə getmək məsələsində sanki gecə basqını imiş kimi tələsməyin. Belə edin (onlara bir vaxt verin) ki, saçları pırtlaşmış qadın daransın,əri səfərdə oduğuna görə təmizliyini yerinə yetirməyən qadın da (qoltuq və) qasığını təmizləsin.⁸⁰

Dişləri təmiz saxlamaq və onun sekslə əlaqəsi

İslam dinində dişləri təmiz saxlamağa xüsusi əhəmiyyət verilir. Peyğəmbərin (əs) bu məsələ ilə bağlı hədisləri həqiqətən də, çoxdur. Belə ki, o, dişləri təmizləməyin insanı Allahın razılığına çatdırdığını bildirib. Yeməkdən sonra dişlərini təmizləyənləri *gözəl bəndələr* kimi səciyyələndirmiş, öz hüzuruna saralmış dişləri ilə gələn əshabələrini də məzəmmət etmişdir. İlk müsəlmanları bu işə həmişə belə həvəsləndirmişdir:

“Əgər mənim ümmətimə (mənə iman gətirənlərə) ağır gələcəyindən çəkinməsaydım, məsləhət görməklə kifayətlənməz, hər

⁷⁹ Əbu Davud, *Tərəccül*, babun fi islahi-ş-şəri.

⁸⁰ Buxari, *Nikah*, 121 (6/161); Mişkatu-l-məsəbih, hədis nömrəsi 3088.

namaz üçün (dəstəmaz aldıqda) mütləq (misvakdan istifadə edib) dişlərini təmizləməyi əmr edərdim.”⁸¹

Dişləri təmizləməyin seks baxımından əhəmiyyəti

Dişləri təmizləmək bədənin ümumi sağlamlığı baxımından böyük əhəmiyyətə malikdir. Eynilə bunun kimi, seksual doyum nöqtəyi-nəzərindən də vacib bir məsələdir.⁸²

Sevişməyə necə deyirlər, start verən və bundan irəli gələn həzzi artıran ən mühüm bədən üzvü ağız – dil və dodaqlardır. Dişlərin təmizlik və sağlamlığına fikir verilmədiyinə görə pis qoxu verən bir ağız, yaxud da misvaklanmadığı-fırçalanmadığı üçün dişlərinin arasında xörək qırıntıları qalan bir ağız sevişməyə mənfi təsir göstərir. Məlumdur ki, bu hal cinsi əlaqənin romantikliyinə aradan qaldırır, üstəlik də nifrətamiz hislər yaradır. Ona görə də şübhə etmirik ki, diş

⁸¹ Buxari, *Cümə*, 8; Məcəmü-z-zəvaid, 1/220.

⁸² Şübhə yoxdur ki, əsas olan dişlərin təmizliyidir.

Peyğəmbərin (əs) dövründə insanlar dişlərini misvakla təmizləyirdilər. Bu səbəbdən bu məsələ ilə əlaqədar hədislərdən həmişə *misvak* sözü işlədilir.

“Misvak bir növ fırçadır. Ağac kökündən düzəldilir. Diş ətinə tətbiq olunan masaj sahəsində ideal bir vasitədir. Bu xüsusiyyətlərinə görə fırçadan fəqlənir: Fırçanın telləri ya tükədən, ya da neylondan olur. Qopub udulduğu vaxt qismən olsa da, təhlükəli olur (appendisitə səbəb ola bilər). Misvakdakı tellər isə bitki mənşəli – nəbatidir. Onu udmaqda fırçada olduğu qədər təhlükə yoxdur. Əlavə olaraq, onun lifləri də çoxdur və həmişə ucundan azaldıqca təzəsini çıxartmaq olur. Hətta onda az olsa da, antiseptik xassəyə malik olan özək mayesi var. Bu da öz növbəsində ağızdakı mikrobların xəstəlik törətməyinə mane ola bilər. Ən yaxşı misvak Ərəbistanın Hicaz bölgəsində bitən Ərak adlı ağacın kökündən olur. Əgər həmin ağacdən düzəldilmiş misvak olmasa, tut və zeytun ağacından istifadə olunur.”

Doktor Bəşir Akınalın qələmindən nəql etdiyimiz xüsusiyyətlərinə görə, eyni zamanda iqtisadi bir sərmayə və satışı tələb etmədiyinə görə biz də ona (misvak) üstünlük veririk. Üstəlik onu daşımaq da asandır. Bahalı da deyil. Avropada 18-ci əsrdə diş fırçasından istifadə etməyə başlanılıb. Buna baxmayaraq müsəlman dünyasında 1400 ildən artıqdır ki, işlədilir. Görünür ki, bunun səbəbi dini bir məsləhət/öhdəlik olmaqla yanaşı, onu daşımaq və işlətməyin asanlığıdır.

sağlamlıq və təmizliyinə laqeyd yanaşan ər-arvad bir-birinə müvafiq olmayan bir cütlük formalaşdırırlar.⁸³

Allahın elçisi (əs) dişlərin sağlamlıq və təmizliyinə ona görə böyük əhəmiyyət verib ki, bu məsələnin ictimai münasibətlər və seks arasındakı əlaqəsini yaxşı bilib.

Allahın səlatu-salamı onun üzərinə olsun, onun dəstəmazla yanaşı, harada və nə vaxt misvak işlətdiyinə dair elementar bir tədqiqat bizi qeyd etdiyimiz həqiqətə aparıb çıxarır.

Yadınıza salaq ki, Allahın elçisi (əs) hər bir xanımın yanına daxil olduğu vaxt onunla cinsi əlaqədə olmadan da maraqlanırdı. Aşağıdakı hədis də bunu göstərir:

كَانَ رَسُولُ اللَّهِ إِذَا قَامَ مِنَ اللَّيْلِ يَشُورُ بِالسَّوَاكِ

“Allahın elçisi gecə oyandığı vaxt misvakla ağız və dişlərini ovxalayıb təmizləyirdi.”⁸⁴

Onun hörmətli xanımı, əziz anamız həzrəti Aişə soruşulan bir suala belə cavab vermişdir:

- Allahın elçisi evinə gəldiyi vaxt hər şeydən əvvəl misvakdan istifadə edirdi.⁸⁵

⁸³ İslam hüquqü mütəxəssislərinin bir qismini təşkil edən Hənbəli məzhəbi alimlərinin fikrinə əsasən ağızdan gələn pis iy evliliyə xitam vermək iddiası ilə çıxış etməyə haqq qazandıran səbəblərdən biridir. Baxın: Hüquqi-islamiyyə və istiləhəti-fihiyyə qamusu, 2/358.

Qeyd: Zina etdiyinə görə depressiya keçirən xanım bir oxuyucum mənə belə bir məktub yazmışdı:

“Mənim xəbərdarlıqlarıma baxmayaraq dişlərinin təmizliyinə fikir verməyən ərimdən nifrət etdiyim üçün bizim tərəflərdəki təmiz və geyim-kecimli bir kişi ilə hələ də davam etdirdiyim bir zina münasibətinə başladım...”

⁸⁴ Buxari, *Təhaccüd*, 9; Nəsai, *Təharət*, 1.

Yenə həzrəti Aişə (ra) nəql edir:

Allahın elçisi dişlərini misvaklayır, sonra da onu yudurtmaq üçün mənə verirdi. Mən də misvaklanır, sonra da yuyub ona verirdim.⁸⁶

Bu hədislərdəki sekslə əlaqədar məqamları dərk edə bilməyənlərə peyğəmbərin (əs) elçi-görücü sifətilə göndərdiyi Ümmü Süleymə belə bir söz dediyini xatırlatmaq yaxşı olardı:

“Ey Ümmü Süleymə! O qadının bədənini iylə. Ayaqlarına nəzər sal.”⁸⁷

İndi isə mirvari kimi ağappaq dişləri olan və ağız iylərini qətiyyənlə xoşlamayan peyğəmbərimizdən (əs) bu mövzu ilə əlaqədar bir təhlil də nəql etmək istəyirik.

Belə ki, həzrəti peyğəmbərin (əs) xanımlarından biri olan həzrəti Həfsa peyğəmbər ona baş çəkdiyi vaxt (özünə göndərilən) baldan şərbət hazırlayıb və ona içirdib. Bu hal həzrəti Aişənin qısqançlığına səbəb olub. Onun qısqançlığı və lətifəvari təşkilatçılığı ilə digər xanımları olan həzrəti Səvdə və həzrəti Safiyyə də deyiblər ki, bal şərbəti içdiyən üçün ağzın iy verir. Allahın elçisi isə bu əhvalatın üstündən bal yeməyəcəyinə dair and içib.⁸⁸

Quranın Təhrim surəsinin ilk ayəsinin nazil olma səbəblərindən biri kimi izah edilən bu hadisədə bizim əsl mövzumuz baxımından mühüm bir məqam var: O da budur ki, Allahın elçisi (əs) xanımlarının o sözündən sonra həssas

⁸⁵ Müslim, *Təharət*, 43; İbn Macə, *Təharət*, hədis nömrəsi 290.

⁸⁶ Mişkətu-l-məsəbih, hədis nömrəsi 384.

⁸⁷ Müsnəd, hədis nömrəsi 13170; Beyhəqi, *əS-Sünənu-l-kübra*, hədis nömrəsi 12502.

⁸⁸ Haqq dini, Quran dili, 7/5085; Əlavə olaraq baxın: əl-Lu-lu-u və-l-mərcan, hədis nömrəsi 940.

hərəkət edərək o cür bir bal yeməməyə and içib. Təbii ki, sonra bu andından daşınmış, kəffarəsini də vermişdir.

Bu cür həssas bir ruha malik olan həzrəti Muhəmmədin (əs) misvaklanmaqla əlaqədar tapşırıq və əməllərindəki seksual xarakterli məqamları görə bilməməyi, eləcə də, özünü görməməzliyə vurmağı hər halda üzrlü hesab etmək olmaz.

Siqaret

Qeyd edək ki, “Bədən və dişləri təmiz saxlamaq” fəslini başa vurmazdan əvvəl bədən və dişlərin təmizliyinə mənfi təsir göstərən siqaretə də toxunmaq lazımdır.

Siqaret təbii mühiti korlayan və sağlamlıq baxımından zərərli bir aludəçilik və israf olduğuna görə insanın ruhi cəhətdən inkişafına da mane olur. Siqaret belə bir maddədir. Siqaret çəkmək indiki dövrün müsəlman alimlərinin əksəriyyətinin bizim də bölüşdüyümüz fikirlərinə əsasən ictihadi bir haramdır.

Siqaretdən uzaq durmağı lazım bilən digər bir təhlükə də seksual münasibətlərə pis təsir etməyidir. Çünki aydın məsələdir ki, pis iyi bütün bədən və ağıza yayılan və dişləri saraldan siqaret siqaret çəkməyən həyat yoldaşının sağlamlıq və seksual xoşbəxtliyinə mənfi təsir göstərir. Buna görə də zülm xüsusiyyəti olan siqareti tərək etmək dini-islami bir öhdəlikdir.